

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี
THE STUDENT'S SATISFACTION TOWARDS ENVIRONMENT
MANAGEMENT IN HIGHER SECONDARY SCHOOLS LEVEL
BANSANG DISTRICT PRACHINBURI PROVINCE

พระมหาขุนทอง อคฺควโร (สนนํพา)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

พระมหาขุนทอง อคฺควโร (สนทนํพา)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**THE STUDEN'S SATISFACTION TOWARDS ENVIRONMENT
MANAGEMENT IN HIGHER SECONDARY SCHOOLS LEVEL
BANSANG DISTRICT PRACHINBURI PROVINCE**

PHRAMAHA KHUNTONG AGGAVARO (SONAMPA)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of

The Requirement for The Degree of

Master of Arts

(Educational Administration)

Graduate School

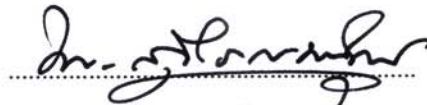
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

C.E. 2011

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิต
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดปริยัติวโรดม, ดร.)

กรรมการ

(ดร.ศุทีพร เสวตพงษ์)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สิน งามประโคน)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ

กรรมการ

ผศ.ดร.สิน งามประโคน

กรรมการ

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อม
ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง
จังหวัดปราจีนบุรี
- ผู้วิจัย** : พระมหาขุนทอง อุกควโร (สนนำพา)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
: ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย	พธ.บ., M.Ed., Ph.D.
: ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ	พธ.บ., BA., M.Ed., Ph.D.
: ผศ.ดร.สิน งามประโคน	พธ.บ., M.A., Ph.D.
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔- ๖ อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๖๕ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัด

ปราจีนบุรี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบริหาร และนักเรียนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านกายภาพ

๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า

๑) ผลการเปรียบเทียบระหว่างเพศ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันในด้านกายภาพ โดยนักเรียนชายมีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนหญิง

๒) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันด้านกายภาพและด้านบริหาร

๓) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามชั้นเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันด้านกายภาพ ด้านบริหารและด้านวิชาการ

Thesis Title : The Student's Satisfaction Towards Environment Management in Higher Secondary Schools Level Ban sang District Prachinburi Province.

Researcher : Phramaha Khuntong Aggavaro (Sonampa)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof.Dr.Suddhipong Srivichai B.A., M.Ed., Ph.D.

: Asst. Prof.Dr.Intha Siriwan B.A., M.Ed., Ph.D.

: Asst. Prof.Dr.Sin Ngamprakhon B.A., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : March 17, 2012

Abstract

The study of student's satisfaction toward environment management in high school level in Ban Sang district, Prachinburi province is survey research. This aimed to study student's satisfaction toward environment management of high school level in Ban Sang district, Prachinburi province and to compare degree of student's satisfaction toward environment management in high school level in Ban Sang district, Prachinburi province divided by gender, age and class.

Sample group used in this research was high school student, M4-6 in Ban Sang district, Prachinburi province for 3 schools. Sample group consisted of 169 students. Data was analyzed by frequency and percentage, mean, and standard deviation, t-test and One-Way Analysis of Variance: F-test.

The findings of research were as follows:

1. Result of data analysis related to student's satisfaction toward environment management in high school level in Ban Sang district, Prachinburi province revealed that overall average was very high. When considered each area, student's satisfaction toward environment management in high school level in Ban Sang district, Prachinburi province was

very high in following areas; academic and administrative. Moderately satisfaction of student was physical.

2. Result of comparative analysis of student's satisfaction toward environment management in high school level in Ban Sang district, Prachinburi province was found that:

1) Result of comparison divided by sexes found that students had physical difference and male had high satisfaction than female.

2) Result of comparison divided by age, it was found that students had different satisfaction in term of physical and management.

3) Result of comparison divided by class, it was found that students had different satisfaction in term of physical, management and academic.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยรับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินดา ศิริวรรณและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิน งามประโคน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำชี้แนะตรวจแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จบลงอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ และอนุโมทนาขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

ขอขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์จนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณพระสุธีธรรมานุวัตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณดิบัณทิตวิฑฒาลัย พระครูปลัดปริยัตินวรัตน์, ดร. ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ศุทธิพร เสวตพงษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ตรวจสอบความถูกต้อง อีกทั้ง ให้คำแนะนำชี้ทางออกบอกทางให้ ได้แก้ไขด้วยดี จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จบลงอย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูโกศลถาวรกิจ เจ้าคณะอำเภอบ้านสร้าง ที่ได้ให้โอกาสและอุปถัมภ์ทุนการศึกษา เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ ให้ผลงานนี้ลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสุภาจาร โสภิตที่ได้ถวายจตุปัจจัยในการประกอบเล่มวิทยานิพนธ์และขอเจริญพรขอบคุณ โยมป้า น.ส.สมมงคล กาญจนารักษ์ ที่ได้อนุโมทนาถวายจตุปัจจัยในการศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่เริ่มต้น ขอขอบคุณ ผอ.เกษณี เทวาประดับ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีรัศมิ์ราษฎร์บำรุง ผอ.ศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนจิตใจชื่นและ ผอ.วิเชียร อินทมาศ ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มแก้ววิทยา ที่ได้ให้ความร่วมมือเก็บข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่ได้ ถ่ายทอดความรู้ ความดี ประสพการณ์และวิทยาการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ สหธรรมิกที่เป็นกัลยาณมิตร คอยเป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำ ญาติมิตร ศิษยานุศิษย์ทุกคน ที่ชวนขวยส่งเสริมช่วยเหลือด้วยร่างกายและแรงใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ คุณูปการใดๆ ที่เกิดจากการทำงานวิจัยนี้ ผู้ศึกษา ขอน้อมถวายเป็นสักการบูชาแด่คุณพระรัตนตรัย ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ คุณบิดา มารดา ท่านเจ้าของตำราที่ผู้วิจัยใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้า ตลอดถึงผู้มีอุปการคุณทุกท่าน เทอญ

พระมหาขุนทอง อคฺควโร (สนนนำพา)

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	น
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	๖
๒.๑.๑ ความหมายของความพึงพอใจ	๖
๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	๕
๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	๑๑
๒.๒ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	๑๒
๒.๒.๑ ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	๑๒
๒.๒.๒ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมโรงเรียน	๑๔
๒.๒.๓ ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	๑๔
๒.๒.๔ ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	๑๗
๒.๒.๕ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	๑๕

	๒
เรื่อง	หน้า
๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๘
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๕
บทที่ ๓	๕๖
วิธีดำเนินการวิจัย	๕๖
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๖
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๗
๓.๓ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๕๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๙
บทที่ ๔	๖๐
ผลการศึกษา	๖๐
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ	๖๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๖๒
๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ จัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที	๗๓
๔.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสภาพ แวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ และชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว	๗๔

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๘๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๘
บรรณานุกรม	๕๐
ภาคผนวก	๕๗
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๕๘
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	๑๐๖
ภาคผนวก ค หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย	๑๑๗
ประวัติผู้วิจัย	๑๑๘

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๖
๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ	๖๑
๔.๒	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ	๖๑
๔.๓	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับชั้นเรียน	๖๒
๔.๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวม โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๖๓
๔.๕	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๖๔
๔.๖	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๖๖
๔.๗	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๗๐
๔.๘	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัด ปราจีนบุรี จำแนกตามเพศชาย ๗๐ คนและหญิง ๕๕ คน โดยการทดสอบค่าที (t-test)	๗๓
๔.๙	วิเคราะห์การเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ตามความพึงพอใจของนักเรียน จำแนกตามอายุ	๗๔

ตารางที่

หน้า

๔.๑๐	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ตามวิธี LSD	๓๕
๔.๑๑	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ตามวิธี LSD	๓๕
๔.๑๒	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ตามวิธี LSD	๓๖
๔.๑๓	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม ชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)	๓๗
๔.๑๔	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ จำแนกตาม ชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)	๓๘
๔.๑๕	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร จำแนกตาม ชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)	๓๙
๔.๑๖	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการ จำแนกตาม ชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)	๔๐

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
๒.๑	ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา	๓๓
๒.๒	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ เรียกได้ว่าเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์ คนทุกคนจะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ได้ ก็ต้องอาศัยการศึกษา เพราะมนุษย์แปลว่า คนผู้มีใจสูง ใจดี จะเป็นดังนี้ได้ก็ด้วยการศึกษา ดังนั้น การศึกษาถือว่าเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เจริญก้าวหน้า รู้จักคิด ด้วยเหตุและผลและนำความรู้ไปประพฤติปฏิบัติให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ตลอดถึงการพัฒนาประเทศชาติ จะเห็นได้ว่า คำว่าคนดี จะต้องมียอดประกอบที่สำคัญคือการศึกษา การพัฒนาตนเอง และการประพฤติตนให้เป็นคนดีดังคำที่กล่าวไว้ว่า ความรู้คู่คุณธรรม

สังคมโลกปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์นี้ เป็นยุคของการบริโภคข่าวสารข้อมูลไร้พรมแดน นานาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศผู้นำความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีได้ให้ความสำคัญของการศึกษาแก่ประชากรชาติอย่างมาก มีการจัดสรรงบประมาณในการให้การศึกษาแก่ประชาชนในลำดับต้น ๆ ของการจัดสรรงบประมาณในแต่ละประเภทของประเทศ เช่นเดียวกับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของการให้การศึกษาประชาชน โดยมีการจัดสรรงบประมาณของรัฐในการบริหารประเทศ ด้านการศึกษาตลอดทุกปี และยังมีกำหนดเป็นตัวบทกฎหมายเฉพาะ มีการวางรูปแบบการศึกษาออกเป็นแบบต่างๆ มีแบบที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และตามอัธยาศัย คือ เรียนกันอย่างเป็นทางการจริงจังก็ได้ ใครที่สนใจช่วยกันจัดช่วยกันทำก็ได้ เรียนด้วยตนเองตามความสะดวกก็ได้ ที่สำคัญ คือ ต้องเรียนกันตลอดชีวิต^๒ ซึ่งการจัดการศึกษาของไทยในขณะนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย

---

^๑ สารานุกรมเสรี, "การศึกษา." <http://th.wikipedia.org> [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

^๒ สุภาภรณ์ อินทองคง, "การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต: กรณีการออม เศรษฐกิจพอเพียงและการทำบุญชื้อครัวเรือน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา " www.thaingo.org/writer/view.php?id, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพ และเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะอันพึงประสงค์เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๒ ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา ๒๔ (๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ^๔

โรงเรียนมีบทบาทสำคัญโดยตรงที่ต้องการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญ คือ การสร้างเสริม พัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ เกิดตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน พัฒนาคูณภาพของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การ ที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้ ส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งก็คือการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน ที่จะช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา ช่วยพัฒนาโรงเรียนให้ประสบ ผลสำเร็จ ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของ โรงเรียนมีส่วนในการเสริมสร้าง ความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ ของนักเรียนเป็นอันมาก สภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านกายภาพ รวมทั้งสภาพแวดล้อมด้านวิชาการของโรงเรียน ซึ่ง รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนนั้นนับว่าเป็นผลต่อการเรียนรู้ของ นักเรียนโดยตรงบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีเมตตาธรรมมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่พร้อมมี วิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลโดยตรงถึงการบริหารสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการที่ดีและมีประสิทธิภาพ

^๔สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไข เพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^๕“ัญญาดี เหล่าพานิชย์, “ชีวิตและวิวัฒนาการ: การปรับตัวและการเกิดสปีชีส์ใหม่,”[ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/life/index.html>, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้ทราบสภาพความต้องการของนักเรียนในการจัดการสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและนำไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อจัดบรรยากาศและสิ่งแวดลอมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึก และร่วมกันอนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติให้คงอยู่ตลอดไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นเรียน

๑.๓. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านกายภาพ ๒) ด้านการบริหาร และ ๓) ด้านวิชาการให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนและช่วยสร้างความสนใจให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัย ให้แก่ผู้เรียน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี นักเรียนเรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๑๔ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ๒๕๕๔ – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รวมเป็น ระยะเวลา ๘ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๔.๒ การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๓ นักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เกิดจากความรู้สึกประทับใจชอบใจเห็นด้วยเป็นไปในทางบวก

๑.๖.๒ การจัดการสภาพแวดล้อม หมายถึง กระบวนการจัดการ เป็นลักษณะการกระทำของทุกสิ่งทุกอย่างที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตที่อยู่ภายใน โรงเรียน โดยผู้บริหารร่วมกับครูและบุคลากรของโรงเรียนในลักษณะที่เป็นรูปร่างและโครงสร้างอันมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อครูนักเรียน และบุคลากร

๑.๖.๓ **สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ** หมายถึง สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพเป็นการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างจะมองเห็นเป็นรูปธรรม นับตั้งแต่ก้าวเข้าสู่ประตูโรงเรียนก็สามารถมองเห็นได้ บริเวณโรงเรียน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสร้างขึ้น ในโรงเรียน เช่น ครู นักเรียนและ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๑.๖.๔ **สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร** หมายถึง ระบบการบริหารและการจัดการการดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียน ให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานร่วมกันในลักษณะต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

๑.๖.๕ **สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ** หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

๑.๖.๖ **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๖.๗ **เพศ** หมายถึง เพศ ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิงใน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๖.๘ **อายุ** หมายถึง อายุ ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนับอายุเต็มปฏิทินจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถามใน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๖.๙ **ชั้นเรียน** หมายถึง ชั้นเรียน ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๒. ทำให้ได้เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอแนะนำเสนอตามลำดับดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - ๒.๑.๑ ความหมายของความพึงพอใจ
  - ๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - ๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- ๒.๒ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
  - ๒.๒.๑ ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
  - ๒.๒.๒ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมโรงเรียน
  - ๒.๒.๓ ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
  - ๒.๒.๔ ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
  - ๒.๒.๕ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน
    ๑. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ
    ๒. สภาพแวดล้อมด้านบริหาร
    ๓. สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ
- ๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

๒.๑.๑ ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง พอใจ
ชอบใจ^๑

---

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๖, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊ค
พับลิเคชันส์ จำกัด ๒๕๔๖), หน้า ๗๗๕.

กิตติมา ปรีดีดิกล ให้ความหมายของ ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกที่ชอบหรือพอใจ ที่มีต่อองค์ประกอบ และสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ และเขาได้รับการตอบสนองต่อความต้องการของเขา ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่า ซึ่งจะเห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจนี้เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างแยกกันไม่ออกโดยความพึงพอใจ เป็นองค์ประกอบในด้านความรู้สึกของทัศนคติซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอ ไปก็ได้^๒

อุทัยพรรณ สุดใจ ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ^๓

นิธิตา คงสวัสดิ์ กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ผลของความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่องนั้นๆ ความรู้สึกในทางที่ดี มีความสุข มีความชอบ มีความพอใจของบุคคล ที่มีต่อ ปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานหรือการเรียน ซึ่งความรู้สึก มีแรงจูงใจของเขาเหล่านั้น ได้รับการตอบสนอง ทำให้การปฏิบัติงาน หรือ การเรียนเกิดความรู้สึกตั้งใจ และสามารถปฏิบัติ ให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๔

สนิท เหลืองบุตรนาค ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า คือ ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว ในลักษณะ ทางบวก คือ พอใจ นิยม ชอบ สนับสนุนหรือมีเจตคติที่ดีต่อบุคคล เมื่อได้รับตอบสนองความ ต้องการในทางเดียวกัน หากไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการจะเกิดความไม่พอใจเกิดขึ้น^๕

^๒ กิตติมา ปรีดีดิกล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: อักษรวิพัฒน์ ๒๕๓๒), หน้า ๓.

^๓ อุทัยพรรณ สุดใจ, ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^๔ นิธิตา คงสวัสดิ์, “ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๔๔), หน้า ๑๑.

^๕ สนิท เหลืองบุตรนาค, “ความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตวิชาเอกเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการเรียนวิชาขยายพันธุ์พืชของ สหวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๕), หน้า ๗.

มณี โปธิเสน ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกยินดีเจตคติที่ดีของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกดีในสิ่งนั้นๆ^๖

ชิริณี เดชจินดา ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า คือ ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการในทางเดียวกัน หากไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการจะเกิดความไม่พอใจเกิดขึ้น^๗

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆนั้น^๘

นงลักษณ์ วานิช กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคล ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีที่เกิดจากการตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนทำให้เกิด ความพึงพอใจ^๙

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าเป็นความรู้สึกที่ดี หรือความประทับใจที่มีต่อการกระทำของบุคคล หรือการทำงานนั้นๆ^{๑๐}

^๖มณี โปธิเสน, ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โปธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑), หน้า ๑๒.

^๗ชิริณี เดชจินดา, “ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์จำกัดกากอุตสาหกรรม แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๓๕), หน้า ๑๔.

^๘สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์, ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๕๔๐), หน้า ๑๗.

^๙นงลักษณ์ วานิช, ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียน พณิชยการพลาญชัยร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัย มหามหาสารคาม: ๒๕๔๕), หน้า ๘.

^{๑๐}สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, (กรุงเทพมหานคร: กุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๔๑), หน้า ๑.

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่เป็นสุข เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนในสิ่งที่ขาดหายไป และเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการแสดงออกของบุคคลที่มีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ ความพึงพอใจจะทำให้บุคคลเกิดความสบายใจหรือสนองความต้องการทำให้เกิดความสุข รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยทำให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้สึกด้านจิตใจของมนุษย์โดยมีผู้นิยามและให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

วรูม (Vroom) ให้ทัศนะว่า ทัศนคติและความพึงพอใจ ในสิ่งหนึ่งสามารถกำหนดค่าใช้จ่ายแทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ จะหมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทัศนคติด้านบวก จะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง^{๑๑}

มอส์ (Morse) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง การที่มนุษย์สามารถสนองความต้องการได้โดยการลดความตึงเครียดลง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้น^{๑๒}

เฟรนช์ (French) ได้ให้ความเห็นว่า สภาพของงานที่ดี เช่น มีการแบ่งงานหรือการบริหารที่ดีสามารถทำให้คนเกิดความพึงพอใจในการทำงานได้ ทั้งนี้ เพราะลักษณะของงานที่ดีจะก่อให้เกิดสถานภาพทางสังคมสูง และทำให้บุคคลสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เข้ากับสภาพสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้ เมื่อบุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้เช่นนี้ ความพึงพอใจในงานก็ย่อมเกิดขึ้น^{๑๓}

กู๊ด (Good) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่า หมายถึง ระดับความพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อคุณภาพและสภาพของงานนั้นๆ^{๑๔}

^{๑๑}Vroom, W.H. (Working and Motivation) New York: John Wiley and Sons. 1964, p. 99.

^{๑๒}Morse, N.C. Satisfaction in the White Color Job. (Michigan: University Press 1955), p. 27.

^{๑๓}French, Wendell. The Personnel Management Process: Human Resource Administration. Boston: (Houghton Mifflin 1964), pp. 280 -283.

^{๑๔}Good, C.V. Dictionary of Education. New York: (McGraw-Hill 1973), p. 283.

สำนักงานนโยบายและแผนมหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกทางลบความรู้สึกทางบวก เป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนั้นเป็นความรู้สึกที่แตกต่าง จากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีกดังนั้นจะเห็นได้ว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบความรู้สึกทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจโดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบสิ่งทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักได้แก่ทรัพยากรหรือสิ่งเร้าการวิเคราะห์ระบบความรู้สึกพึงพอใจ การศึกษาทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน^{๕๕}

นภาพร ศรีประดิษฐ์กุล ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่า หมายถึง ความพึงพอใจในงานเป็นผลจากการจูงใจให้มนุษย์ทำงาน โดยออกมาในรูปของความพอใจที่คนทำงานมาก ได้เงินมาก บรรยากาศที่ดีในการทำงานก็เป็นแรงจูงใจให้เกิดความพอใจในงานด้วยเงินและรางวัลตอบแทน ความพึงพอใจในงานจะเกิดขึ้นเมื่อคนมีความรู้สึกว่าประสบความสำเร็จในการทำงาน เป็นที่ยอมรับ สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หากหน่วยงานออกแบบให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงานแล้วหน่วยงานก็จะได้รับความร่วมมือในการทำงานมากขึ้น^{๕๖}

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สนองความต้องการของมนุษย์ได้ หรือ เป็นผลจากการปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานอย่าง เช่น ภูมิใจ ความรู้สึกที่ดีต่อการจัดสภาพแวดล้อมต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

^{๕๕}สำนักงานนโยบายและแผน, การสำรวจความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีปทุม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม ๒๕๔๖), หน้า ๓๗.

^{๕๖}นภาพร ศรีประดิษฐ์กุล, “ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงาน ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ ๑๐ สังกัดกรมตรวจบัญชีสหกรณ์” วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรบัณฑิต พัฒนาการเศรษฐกิจ (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ถ่ายเอกสาร ๒๕๔๑), หน้า ๗๒.

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีการสร้าง ความพึงพอใจมีหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างคือ ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่กล่าวไว้ว่า

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกันแต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้น เขาได้ ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้^{๑๖}

๑. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

๒. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

๓. ความต้องการของมนุษย์จะเรียงตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ที่มี ๕ ขั้น ดังนี้

๑) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็เมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

๒) ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or Safety Needs) เมื่อความต้องการเบื้องต้นได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูงต่อไป คือ ความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

๓) ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นที่กล่าวมาแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านสังคม ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความต้องการมิตรและการได้รับความรักจากเพื่อนหรือคนรอบข้าง

---

^{๑๖} Maslow, Abraham H, Motivation and Personality. 2nd ed. New York: Harper & Row Publishers Inc, 1970.pp 68-80.

๔) ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากคนอื่น ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญ อยากเป็นที่รู้จักในสังคม ต้องการความสำเร็จ การมีความรู้มีความสามารถ รวมถึงการมีอิสระและมีเสรีภาพ

๕) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการในระดับสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการอยากจะเป็น อยากจะได้ตามความคิดของตน หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตนเองเป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากทฤษฎีของมาสโลว์ สรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้นตอน จากความต้องการพื้นฐานพัฒนาเป็นความต้องการที่สูงขึ้นเมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับการตอบสนอง

๒.๒ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

๒.๒.๑ ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเราและสภาพแวดล้อมมาจากคำว่า สิ่งแวดล้อม (Environment) รากศัพท์มาจากภาษาฝรั่งเศส Eviron แปลว่า Around ฉะนั้น Environment หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ล้อมรอบตัวเราทั้งที่ชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่เป็นสสารและพลังงานซึ่งอาจได้แก่ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเราเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของผู้เรียนและส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน

สมิทซ์ สระอุบล ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายปัจจัยอื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันทั้งระบบ^{๑๔}

กรมสามัญศึกษา ให้ความหมายบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกที่สมาชิกในโรงเรียนมีต่อโรงเรียน และอาจรวมถึงความรู้สึกที่พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีต่อโรงเรียนด้วย ถ้ามีสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจ พอใจ อบอุนใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิก ถ้าสภาพแวดล้อมไม่ดีก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ขาดความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ เบื่อหน่ายห่างเหิน เฉยเมย ว้าเหว^{๑๕}

^{๑๔} สมิทซ์ สระอุบล, **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒), หน้า ๒.

^{๑๕} กรมสามัญศึกษา, **เรื่องทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา**, (ประกาศกรมสามัญศึกษา, ๒๕๓๑), หน้า ๘.

สวัสดิ์ สายประสิทธิ์ ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการจัดสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวให้ผู้ที่มีสัมผัสมีความโน้มเอียงไปกับสภาพแวดล้อมนั้น เป็นการปรุงแต่งสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ผู้มีบรรยากาศโน้มนำความรู้สึกของเด็กให้มีความสงบเห็นสิ่งดีงามในธรรมชาติสังคมและสภาพแวดล้อมของชีวิต มีความพึงพอใจที่จะเรียน ทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลได้โดยง่าย^{๒๐}

พ. โทธิทัตพะ ได้อธิบายความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่าเป็นการรับรู้หรือความรู้สึกและทัศนคติที่โรงเรียนได้รับจากสมาชิกในโรงเรียน ทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีนั้นทำให้เกิดความประทับใจ พอใจ และอบอุ่นใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และภาคภูมิใจต่อโรงเรียน ความรู้สึกที่ไม่ดีนั้นอาจทำให้ขาดความรัก ไม่มีความผูกพัน ปราศจากความ เป็นเจ้าของ เกิดความเฉยเมย ความเบื่อหน่าย ความเหินห่าง และความไม่รับผิดชอบ^{๒๑}

บุญช่วย จินดาประพันธ์ กล่าวว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยภายนอกทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจมีอิทธิพล และผลกระทบต่อโอกาสที่สิ่งมีชีวิตตัวใดตัวหนึ่งมีชีวิตรอดและเจริญพันธุ์^{๒๒}

อำภา บุญช่วย ให้ความหมาย สภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า การจัดสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวให้ผู้ที่ได้สัมผัส ได้มีความโน้มเอียงไปกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ โรงเรียนจึงต้องมีการปรุงแต่งสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อโน้มนำความรู้สึกของนักเรียนให้พอใจที่จะเรียนและอยากเรียน^{๒๓}

ดังนั้นสรุปความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ว่า เป็นการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของสมาชิกในโรงเรียน ทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีจะทำให้มีจิตใจแจ่มใส มีความรักสวรั้งาม รักความสะอาดมีความผูกพัน อยากมาโรงเรียน รู้สึกเป็นเจ้าของและภูมิใจต่อโรงเรียน

^{๒๐}สวัสดิ์ สายประสิทธิ์, **คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ**, (กรุงเทพมหานคร: มิตรสัมพันธ์กราฟิโคาร์ท, ๒๕๓๑), หน้า ๖๒๘.

^{๒๑}พ. โทธิทัตพะ, **มาสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนกันเถอะ**, (มิตรครู, ๒๕๓๓), หน้า ๓๓.

^{๒๒}บุญช่วย จินดาประพันธ์, **การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๖), หน้า ๑๘๑.

^{๒๓}อำภา บุญช่วย, **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ ๒**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๑๔๕.

๒.๒.๒ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมโรงเรียน

มนุษย์อาศัยอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและใช้สิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต สิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง ถ้าสิ่งแวดล้อมดี ความเป็นอยู่ของมนุษย์ก็จะดี ถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ดี มนุษย์ก็จะได้รับผลกระทบตามไปด้วย

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญ เช่นเดียวกับสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน โรงเรียนซึ่งประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมอันได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบ หอพัก สนาม รั้ว ถนน สวนหย่อม ต้นไม้ วัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ล้วนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในโรงเรียน การบริหารจัดการ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนทั้งสิ้น

๒.๒.๓ ความหมายของสภาพแวดล้อมโรงเรียน

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่มที่ ๒๑ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบๆ ตัวเรา จึงเป็นได้ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น^{๒๔}

ประสิทธิ์ นิรัติกุล ได้อธิบายคำว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่ล้อมรอบตัวมนุษย์อยู่ตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์^{๒๕}

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้คำนิยามสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นไม่ได้รวมถึงสิ่งแวดล้อมทาง สังคม เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา^{๒๖}

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า สิ่งต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ มนุษย์มีทั้งที่ดีและไม่ดี เช่น โรงเรียนสร้างสวนดอกไม้

^{๒๔} สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่ม ๒๑ พ.ศ.๒๕๓๕, การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.kanchanapisek.or.th/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

^{๒๕} ประสิทธิ์ นิรัติกุล, สิ่งแวดล้อมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.opaco.clib.psu.ac.th/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

^{๒๖} พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕, สิ่งแวดล้อม, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.kodmhai.com/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

ให้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่นักเรียน ชุมชนที่มีการทะเลาะวิวาทกันหรือเล่นการพนันเป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีแก่เด็ก^{๒๗}

เกษม จันทรแก้ว ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งต่างๆที่มีลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพและสังคม ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์ได้ทำขึ้น^{๒๘}

บุญเสริม พูลสงวน ได้ให้ความหมายของ “สิ่งแวดล้อม” ไว้ว่า สิ่งใดก็ตามไม่ว่าจะเกิดขึ้นได้เองในธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ แล้วมีผลเกี่ยวข้องกับตัวเราไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมถือว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น^{๒๙}

จกมล เทิดประสิทธิกุล ได้สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า สิ่งที่อยู่รอบๆตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต อยู่ในรูปของรูปธรรม หรือนามธรรม ทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและจากการแสดงออกของมนุษย์ในสังคม ส่งผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตของมนุษย์ในทางที่พึงประสงค์หรือไม่ก็ได้ หรืออาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา^{๓๐}

สุธิลา ตูลยะเสถียร,โกศล วงศ์สวรรค์ และสถิต วงศ์สวรรค์ กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ (Everything around us) ทั้งที่เป็นรูปธรรมสัมผัสได้ เช่นดิน น้ำ ต้นไม้ และที่เป็นนามธรรม เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลเกี่ยวข้องกัน และเป็นปัจจัยเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่ง ย่อมมีส่วนส่งเสริมเสริมสร้าง หรือทำลายอีกส่วนหนึ่งเป็นวัฏจักรเกี่ยวข้องไปทั้งระบบ^{๓๑}

^{๒๗}พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, สิ่งแวดล้อม, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

^{๒๘}เกษม จันทรแก้ว, สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิต, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ๒๕๔๑), หน้า ๕.

^{๒๙}บุญเสริม พูลสงวน, การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน,กรุงเทพมหานคร : นำ้กัการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๕.

^{๓๐}จกมล เทิดประสิทธิกุล, “ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนของนักศึกษาโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค),” (งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา ๒๕๔๒), หน้า ๑๒.

^{๓๑}สุธิลา ตูลยะเสถียร, โกศล วงศ์สวรรค์ และสถิต วงศ์สวรรค์, มลพิษสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รวมสาสน์ ๒๕๔๔), หน้า ๔๐.

จากความหมายของสิ่งแวดล้อมที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ มีทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่มีชีวิต (Biotic Components) กับสิ่งที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Components) และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งมีลักษณะทั้งที่เป็นรูปธรรม (Physical) กับนามธรรม (Abstract) ซึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เรานั้น ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ผสมผสานกันทั้งหมด

แอสติน (Astin) ได้อธิบายความหมายของสภาพแวดล้อมโรงเรียน (School environment) ไว้ว่า ลักษณะใดๆ ก็ตามของสถานศึกษาที่เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ที่มีศักยภาพและมีอิทธิพลต่อนักเรียน^{๑๒}

ฮาโรลด์ (Harold) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมสถานศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษาว่า หมายถึงระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในการพัฒนาตนเอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะคิดและความสนใจ^{๑๓}

เพส และสเตอร์น (Pace & Stern) ได้สรุปความหมายสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาว่าสภาพแวดล้อมสถานศึกษาเป็นความกดดัน หรือสิ่งที่สถานศึกษาบังคับให้นักเรียนนักศึกษาต้องปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ระเบียบวินัยสิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เสริมแรง ให้นักศึกษาเกิดความต้องการจะเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง^{๑๔}

นัฐญาพร ดุษดี ได้สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่า เป็นการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวสมาชิกในโรงเรียนทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีจะทำให้มีจิตใจแจ่มใส มีความรักสวรักรงาม รักความสะอาด มีความผูกพัน อยากมาโรงเรียน รู้สึกอยากเป็นเจ้าของและภูมิใจต่อโรงเรียน ส่วนความรู้สึกในทางที่ไม่ดีทำให้เกิดความเฉยเมย ไม่นิยมเรียนร้าย ขาดความรักความผูกพันต่อโรงเรียน

---

^{๑๒} Astin, Alexander W. "The Methodology of Research on College Impact, Part II," *Sociology of Education*, 43(1968):437-450.p3.

^{๑๓} Harold, W. "Personality change in college student," In *College and Character*. New York: Nevit Standford, (1964),p,233.

^{๑๔} Pace, C.R. and Stern,G.G, "An approach to the measurement of psychological characteristics of college environment," *Journal of Education Psychology*, 49 (1965): 260-277.pp,49.

ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของและความไม่รับผิดชอบ ซึ่งทัศนคติทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดีย่อมมีผลกระทบต่อการทำงาน และการพัฒนาโรงเรียนในหลายๆด้าน^{๓๕}

ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จึงหมายถึง ลักษณะ หรือสภาวะ ของสิ่งต่างๆที่อยู่ในโรงเรียนไม่ว่า จะเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต สิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรม และสิ่งที่ไม่เห็นด้วยตาเปล่า ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในโรงเรียนแทบทั้งสิ้น

๒.๒.๔ ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

โรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ที่ให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชน นับว่าเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการของนักเรียน นักศึกษา ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนนักศึกษา เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กจะต้องใช้ชีวิตในแต่ละวันไม่ต่ำกว่า ๖-๗ ชั่วโมง เป็นเวลานาน ๖-๑๒ ปี ดังนั้นบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จึงมีอิทธิพลต่อสุขภาพอนามัยของนักเรียนนักศึกษามาก ถ้าโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมให้ดี ย่อมจะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียน นักศึกษาในทางที่ดีขึ้น ตรงกันข้ามถ้าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี ก็จะเป็นการบั่นทอนชีวิตจิตใจของนักเรียนนักศึกษาไปด้วย

วิจิตร ศรีสอ้าน กล่าวว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของครู นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งคนอื่นๆที่มีต่อโรงเรียน โรงเรียนที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่ดีจะทำให้นักเรียน ตลอดจนคนที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะทำให้นักเรียนอยากไปโรงเรียนและคนที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนด้วย^{๓๖}

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และสมาชิกในโรงเรียน ดังนั้น กรมสามัญศึกษา จึงได้ประกาศทิศทางการจัดการศึกษา ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาถือเป็นแนวปฏิบัติ คือ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน จะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ได้^{๓๗}

^{๓๕} ฐญาพร ดุษดี, “การศึกษาสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว”, งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, (มหาวิทยาลัยบูรพา ๒๕๔๕) หน้า, ๑๒.

^{๓๖} วิจิตร ศรีสอ้าน, การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในเอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงเรียนและชุมชน หน่วยงานที่ ๑๑, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๕๘๘.

^{๓๗} กรมสามัญศึกษา, เรื่องทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา, หน้า ๑.

มีผู้กล่าวว่า ครูอาจแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๒ ประเภท คือ ครูที่พูดได้ และครูที่พูดไม่ได้ ครูที่พูดได้เป็นที่รู้จักกันดีได้รับการยกย่อง และยอมรับกันว่ามีค่าสำคัญอย่างยิ่ง แต่ครูพูดไม่ได้มักได้รับการกล่าวถึงน้อยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนถือว่าเป็นครูที่พูดไม่ได้ เชื่อว่าโรงเรียนที่สะอาดร่มรื่นเรียบง่าย สดชื่น สงบแจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุอาคารสถานที่ได้รับการดูแล มีความเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพลทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสงบเรียบง่าย และรักความร่มรื่นไปด้วย ถือว่าคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ของหลักสูตรอันจะเกิดขึ้นในตัวนักเรียน โดยครูประเภทพูดไม่ได้นี้มีความจำเป็นอย่างมาก จึงเห็นเป็นการสมควรที่โรงเรียนจะต้องพยายามจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการที่เด็กจะได้พัฒนาให้เต็มความรู้ความสามารถในทางตรงกันข้ามถ้าหากโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมไม่ดี ย่อมจะเกิดปัญหาได้

สมพร สุทัศนีย์ ได้สรุปปัญหาที่เกิดจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้^{๑๘}

๑. บรรยากาศในห้องเรียน ควรเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศที่ผ่อนคลายไม่ดึงเครียดเกินไปเด็กจะเรียนได้ดี แต่ถ้าบรรยากาศดึงเครียด ครูเป็นคนเจ้าอารมณ์ เข้มงวดกดขี่ขบขู่และทำโทษเมื่อเด็กทำผิด และเข้มงวดจนเกินไป เช่น กำหนดวันส่งงานที่ไม่มีการยืดหยุ่นในทำงานมากเกินไป ครูบางคนไม่ยุติธรรมเด็กไม่ยอมเรียน ครูมักใช้วิธีสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมบ้าง จึงทำให้เด็กเบื่อการเรียน

๒. กฎและระเบียบของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนมีกฎและระเบียบเข้มงวดกดขี่มากเกินไปทำให้เด็กกระดิกตัวไม่ได้ เช่น มาสายไม่ได้ พูดคุยเปลี่ยนอิริยาบถในขณะที่เรียนจึงขัดกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง

๓. จำนวนครูไม่พอ โดยเฉพาะโรงเรียนเล็กๆ รัฐไม่สามารถจัดสรรครูให้ครบชั้นเรียนได้ครูบางคนต้องรับผิดชอบสอนถึง ๒ ชั้น จึงทำให้เกิดความลำบากในการเตรียมการสอนจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการเรียนการสอนต่ำ และครูที่เข้าอบรม เพื่อเพิ่มคุณวุฒิมักจะไม่มีเวลาเอาใจใส่เท่าที่ควร เพราะต้องแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไป จึงทำให้คุณภาพการสอนด้อยลง แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการบริหารที่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการคือ การสร้าง

^{๑๘}สมพร สุทัศนีย์, การประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๕), หน้า ๒๐๓.

สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและสิ่งก่อสร้าง การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน^{๓๕}

๒.๒.๕ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมโรงเรียนหมายถึง ลักษณะ หรือสภาวะ ของสิ่งต่างๆที่อยู่ในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต สิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรม และสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในโรงเรียนแทบทั้งสิ้น สภาพของสิ่งต่างๆในโรงเรียนได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากบุคคล ชุมชน สังคมและธรรมชาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียน ซึ่งพฤติกรรมนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดนโยบายสำคัญ ให้สถานศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมรณรงค์ และรักษาสภาพแวดล้อม โดยกำหนดให้การพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อม เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญ และมีทิศทางการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนตามแนวคิดที่ว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน จะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ และระบุว่า ครูสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ครูที่พูดได้ และครูที่พูดไม่ได้ ครูที่พูดได้เป็นที่รู้จักกันอย่างดีแล้วและได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับแล้วว่ามีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนรู้ แต่ครูที่พูดไม่ได้มักได้รับการกล่าวถึงน้อย บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนถือว่าเป็นครูที่พูดไม่ได้ และถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งเช่นเดียวกัน เพราะโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย สดชื่น สงบ ปลอดภัย ไม่มีมลพิษของฝุ่น และเสียง วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ได้รับการดูแลสม่ำเสมอ มีความเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น พร้อมทั้งจะให้ให้นักเรียนได้ใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายตลอดเวลา ช่วยสร้างเสริมนักเรียนให้มีความรู้สึกร่มใจในตนเอง อบอุ่นใจและมีความสุขและขอมที่จะส่งผลต่อนักเรียนให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบ รักความร่มรื่น และเสริมสร้างการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษา^{๓๖}

^{๓๕} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แผนปฏิบัติการ ๔ ปี ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๑, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมรรถ ๒๕๔๘), หน้า ๑๐.

^{๓๖} การประเมินโครงการพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๓ ฉะเชิงเทรา, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thaiedresearch.org/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะมนุษย์สามารถเรียนรู้จากเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมได้ตลอดเวลา ถ้าเราสามารถจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ก็สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้ไปในทางที่ดีได้โดยง่าย ซึ่งนอกจากจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สะดวก สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ปลอดภัย และใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาแล้ว บรรยากาศของการอยู่ร่วมกัน ควรมีบรรยากาศของการเป็นครอบครัว ให้นักเรียนมีส่วนร่วม และรู้สึกในการเป็นเจ้าของ มีบรรยากาศของความรัก ความผูกพัน ความอบอุ่นใจ ความเอื้ออาทรห่วงใย เป็นมิตร อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บรรยากาศดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนมีความสุขที่จะมาโรงเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ทั้งด้านกายภาพ และบรรยากาศของ “โรงเรียนเป็นบ้าน” จะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นักเรียนเป็นพื้นฐานที่สามารถนำสู่การพัฒนาตนเองที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จัดแบ่งบรรยากาศออกเป็น ๒ ประเภทคือ บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศที่ไม่ดีหรือบรรยากาศแบบปิด โดยในแต่ละประเภทมีสาระสำคัญ ดังนี้^{๔๐}

๑. บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศแบบเปิด เป็นบรรยากาศแห่งการร่วมมือร่วมใจมีการให้เกียรติแก่กันและกัน ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจ มีความเกรงอกเกรงใจ มีความพึงพอใจในการทำงาน ไม่มีการขัดขวาง ทุกคนมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ซึ่งจัดว่าบรรยากาศในประเภทนี้เป็นบรรยากาศที่พึงประสงค์

๒. บรรยากาศที่ไม่ดีหรือบรรยากาศแบบปิด เป็นบรรยากาศแบบตัวใครตัวมัน ขาดการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ขาดความเกรงใจ ขาดความร่วมมือ แต่ละคนไม่พึงพอใจในงานและสภาพของการทำงาน มีการขัดขวาง ขาดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วมกัน และขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

^{๔๐}หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๓๒), หน้า ๗-๘.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน คือ^{๔๒}

๑. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แพนที่นั่งของนักเรียน

๒. การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอารมณ์ดี

๓. ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตา ไม่ใช้วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียน หรือใช้อำนาจข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนให้คำชม มากกว่า ตี

๔. ให้ความรักความอบอุ่น นักเรียนทุกคนควรจะมีความรู้สึกว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อนๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสัมพันธ์อันดี โดยต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

๕. ให้ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ โดยครูต้องเอาใจใส่และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ข่มเหงซึ่งกันและกัน

๖. ให้ความยุติธรรม มีการปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยใจเป็นกลางไม่เป็นอคติอย่างสม่ำเสมอต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

๗. ให้ความไว้วางใจและยกย่อง ให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมตามที่กำหนด มอบหมายโดยครูเป็นที่ปรึกษา ให้นักเรียนมีอิสระในการทำงาน เข้าใจตนเอง รับผิดชอบตนเอง และเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘. มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ของนักเรียน เช่น ขณะที่ครูกำลังสอน เมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูก็อาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ทุกคนหันมาสนใจในบทเรียนตามเดิม

๙. มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียน เป็นบุคคลสำคัญมี คุณค่าและสามารถเรียนได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึก โดยใช้วิธีสอนต่างๆ เช่น บทบาทสมมุติ การใช้ละครชีวิตจริง หรือการสร้างสถานการณ์จำลอง

๑๐. ให้นักเรียนทุกคนมีบทบาทในการสร้างความดี ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน.

^{๔๒} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.moe.go.th/eroc/home10.htm. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

๑๑. ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำครูต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ให้ซ้ำกันเป็นประจำเพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย

๑๒. ให้แรงเสริมหรือรางวัล ควรมีการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่างๆ อย่างทั่วถึง และตามความเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมกรช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะจัดในห้องเรียน นอกห้องเรียน บริเวณโรงเรียนล้วนมีผลต่อการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดีงามให้เกิดขึ้นภายในต่อตัวผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียนแทบทั้งสิ้น บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนเป็นสภาวะที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่จะส่งผลให้เกิดสภาพบรรยากาศที่ดีหรือไม่ดีคือ การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนนั่นเอง

สรุปการสร้างบรรยากาศและการจัดการสภาพแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนและเกิดผลเรียนดีการจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี การพุดจาที่ไเพราะการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และให้นักเรียนยอมรับในการเรียนการสอนของครูตลอดถึงการเสริมแรงให้รางวัลแก่นักเรียนเป็นต้น

กรมสามัญศึกษาได้แบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ^{๓๓}

ก. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านกายภาพ

ความหมายของสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ คือ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรม ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน สนามกีฬา โต๊ะ เก้าอี้ ต้นไม้ สวนหย่อม สิ่งต่างๆ เหล่านี้จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ไว้ดังนี้

ธนศ ขำเกิด ได้อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ คุรุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ^{๓๔}

รติกร ช่อลำไย ได้สรุปสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ว่า สิ่งที่เป็นวัตถุสามารถสัมผัสและจับต้องได้ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน สนามกีฬา รั้ว ถนน ต้นไม้ ที่นั่งพักผ่อน^{๓๕}

^{๓๓}กรมสามัญศึกษา, การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๓๖, หน้า ๓๓.

^{๓๔}ธนศ ขำเกิด, การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน, (นครปฐม: หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, ๒๕๔๑), หน้า ๔๕.

เสีี่ยม จันทรมงคล กล่าวไว้ในวิทยุทัศน์ เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ ๑)สภาพแวดล้อมทางจิตใจที่ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น สบายใจและการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและ๒)สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียนอาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ควรให้ความสำคัญมีดังนี้^{๕๖}

๑. ป้ายโรงเรียน
๒. รั้วโรงเรียน
๓. ถนนในโรงเรียน
๔. อาคารเรียน
๕. สนามเด็กเล่น
๖. สนามเพื่อกีฬากลางแจ้ง
๗. โรงอาหาร
๘. ห้องน้ำห้องส้วม
๙. สวนหย่อม, สวนป่า
๑๐. ห้องเรียนและห้องเรียนพิเศษ

เจริญชัย งานไว กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านกายภาพในเรื่องต่างๆ ดังนี้^{๕๗}

๑. อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ อาคารเรียน ห้องสมุด ห้องพักรู หอประชุม
๒. ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน ได้แก่ห้องเรียนเครื่องใช้ในห้องเรียนโต๊ะเรียนและที่นั่ง กระดานดำ รูปแบบการจัดที่นั่งแบบต่างๆ
๓. ห้องพยาบาล
๔. โรงอาหาร
๕. น้ำดื่มน้ำใช้

^{๕๕}รติกร ช่อลำไย, “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต”, สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๒๑.

^{๕๖}เสีี่ยม จันทรมงคล, การจัดโรงเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม, การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: เอสที ทอยส์, ม.ป.ป. (CD-ROM).

^{๕๗}เจริญชัย งานไว, “การศึกษาการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, (มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๓๘), หน้า ๕.

- ๖. หิ้งน้ำหิ้งส้วม
- ๗. ทีวี
- ๘. อากาศและแสงสว่าง
- ๙. เสียง
- ๑๐. ห้องเสริมการเรียนรู้ต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเป็นสิ่งที่แวดล้อมผู้เรียนผู้เรียนจึงมีโอกาสได้สัมผัสอยู่ตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสมซึ่งจะมีผลช่วยให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีผลต่อพัฒนาการทุกด้านทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมที่ควรมีการจัดให้มีขึ้นเช่นการจัดให้มีพื้นที่ร่ม มีน้ำพุ การปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงา มีมุมพักผ่อนรอบๆ บริเวณโรงเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนมีสนามเด็กเล่น ป้ายคำขวัญ รวมไปถึงการจัดห้องเรียนให้สะอาด มีระเบียบ มีแสงสว่างเพียงพอไม่มีเสียงรบกวน อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียนครบถ้วน และเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูควรปรับเปลี่ยนตนเอง ให้เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของนักเรียนดี การมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรพร้อมที่จะให้อภัยมีบุคลิกที่ดีเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียน แต่งกายสะอาดเรียบร้อยสวยงามสมวัย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพก็คือ คำนึงถึงการส่งผลต่อการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ สังคม อารมณ์ สุนทรียภาพสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมจึงควรมีลักษณะสวยงาม สะอาด ร่มรื่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วย^{๔๔}

หลักการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีหลักการที่สามารถ จำแนกได้ ๒ แนว คือ ที่ยึดวัตถุประสงค์ และที่ยึดหลักสุขภาพอนามัย

การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ยึดวัตถุประสงค์มีหลักการดังนี้

๑. ต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา
๒. ต้องมีคุณลักษณะตามการใช้งานหรือกิจกรรมการศึกษา
๓. ต้องมีองค์ประกอบที่ทันสมัย โดยเฉพาะอุปกรณ์ที่ช่วยมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง ประหยัด ใช้งานง่าย สะดวกในการใช้

^{๔๔}สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th/eroc/home10.htm>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

๔. ต้องมีปริมาณที่เพียงพอ
๕. ต้องมีความคงทนใช้งานได้นาน
๖. ต้องคุ้มประโยชน์กับแรงงานค่าใช้จ่ายและการเรียนรู้เป็นหลักเกณฑ์การคิดถึงความสวยงาม
๗. ต้องสะดวกและใช้ง่าย

การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ยึดสุขภาพอนามัย

๑. สิ่งคุกคามอนามัยทางกายภาพ ได้แก่ ความร้อนที่ร้อนเกินไป หรือเย็นเกินไป แสงสว่างจ้าเกินไป ความสั่นสะเทือนที่เกิดจากการทำงานของเครื่องจักร หรือยานพาหนะที่สั่นสะเทือนเป็นเวลานานเสียงที่ดังเกินไป

๒. สิ่งคุกคามอนามัยทางเคมี เช่น ฝุ่นละออง ก๊าซพิษ

๓. สิ่งคุกคามอนามัยทางชีวภาพ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ชนิดต่างๆ

๔. สิ่งคุกคามอนามัยทางสังคมความสัมพันธ์ของบุคคลหรือการประพฤติตนอย่างไม่เหมาะสมเช่น ดิตสุรา ดิตยาเสพติด

ธเนศ ขำเกิด กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามองค์ประกอบต่อไปนี้^{๔๕}

๑. ความร่มรื่น สดชื่น สวยงาม ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ปลูกหรือบำรุงต้นไม้ยืนต้นคนละต้น หรือส่งเสริมให้นักเรียนปลูกไม้ประดับในกระถางคนละ ๑๐ กระถาง เพื่อประดับตามอาคารสถานที่ และหากเป็นไปได้ทุกโรงเรียนควรกำหนดให้มีสวนหย่อมตามสภาพของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความสวยงามยิ่งขึ้น

๒. ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยกันตกแต่งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ การรักษาความสะอาดต่างๆ ซึ่งอาจจะใช้กิจกรรม ๔ ส. (สะสาง สะดวกสะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย) มาสนับสนุนการดำเนินการ

๓. ความสงบ โรงเรียนควรจัดหาสถานที่บางส่วนไว้เพื่อให้นักเรียนได้เข้าไปใช้ในลักษณะที่มีความรู้สึกเป็นส่วนตัว อันก่อให้เกิดความรู้สึกที่สงบ เช่น มุมสงบในห้องสมุด ห้องจริยธรรม สวนจริยธรรม เป็นต้น

๔. ความสร้างสรรค์ โรงเรียนควรมีความคิด ในการพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ เช่น การใช้วัสดุธรรมชาติมาตกแต่งอาคารสถานที่ เป็นต้น

^{๔๕} ธเนศ ขำเกิด, การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน, หน้า ๔๗.

๕. ความมีชีวิตชีวา ขจัดความซ้ำซากจำเจด้วยการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การจัดสถานที่โต๊ะทำงานของครู การจัดโต๊ะเรียน การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับเป็นต้น

๖. ความเหมาะสมกับสถานที่ ควรคิดถึงความเหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานที่และงานที่ใช้ เช่น การจัดป้ายประกาศต้องสามารถติดตั้งในจุดที่สามารถอ่านได้สะดวกทั่วถึง

๗. ความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นนำทรัพยากรหรือสิ่งของต่างๆที่หาได้ในท้องถิ่นมาจัดหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพ เช่น ใช้หญ้าคา ใบจากมางหลังคาทำซุ้มพักผ่อนเป็นต้น

๘. ความสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อ ด้วยการจัดแสดงวัตถุสิ่งของ หรือภาพที่เป็นประเพณีท้องถิ่น อาจจัดเป็นห้องศิลปวัฒนธรรม จัดทำเอกสารเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

๙. ความประหยัด โรงเรียนควรคำนึงถึงความประหยัดในการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับทรัพยากร หรือปัจจัยที่มีอยู่ไม่ทำงานเกินตัว เกินงบประมาณ โดยอาจจะขอความร่วมมือจากองค์กรของชุมชน

๑๐. ความมีเอกลักษณ์ สร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของทุกคนให้มีความภาคภูมิใจในสถาบัน เช่น กำหนดต้นไม้สัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียน เป็นต้น

๑๑. ความสะดวกสบาย ทำถนนหนทางเชื่อมติดต่อกันระหว่างอาคารเรียน มีเครื่องหมายหรือป้ายแสดงทิศทาง หรือผังอาคาร บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ ให้เพียงพอ เป็นต้น

๑๒. ความปลอดภัยดูแลรักษาอาคารเรียนในห้างดงมเพื่อความปลอดภัย โดยเฉพาะอาคารเก่าๆ ควรได้รับการปรับปรุงดูแลซ่อมแซมพัฒนามากกว่าการก่อสร้างใหม่

๑๓. ความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ ใช้สิ่งของหรือสถานที่ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด เช่น การใช้ห้องสมุด ห้องพิเศษต่างๆ

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ มีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

๑. บริเวณโรงเรียน

ธีรภัทร สุวรรณวงศ์ กล่าวว่า การจัดบรรยากาศในโรงเรียน บริเวณโรงเรียนควรได้รับการปรับปรุงตกแต่งให้สวยงาม ถ้าบริเวณโรงเรียนร่มเย็น สดชื่น มีสีต้นไม้เป็นสีจูงใจให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน มีความรัก ห่วงแหนและภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน การจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียนรวมถึงอาคารสถานที่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แก่นักเรียนโดยพิจารณาสิ่งต่อไปนี้^{๕๐}

^{๕๐} ธีรภัทร สุวรรณวงศ์, การนิเทศการศึกษา, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://gotoknow.org/blog/steenapat/>, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

๑) ความสะอาดอาคารทุกอาคารและบริเวณ โรงเรียนยังมีเครื่องใช้ในการรักษาความสะอาดอย่างเพียงพอ

๒) ตกแต่งอาคารและบริเวณ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยความสวยงามและความเป็นระเบียบ

๓) อาคารประกอบ เช่น โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษจะต้องสะอาดมีน้ำตลอดเวลาและฝึกสุขนิสัยที่ดีแก่นักเรียน

๔) จัดบริเวณให้ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับ สวนหย่อม

๕) จัดให้มีที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจในร่ม เพื่อให้พบปะพูดคุย มีบรรยากาศที่ดี

๖) สนามหญ้าอยู่หน้าโรงเรียน มีสนามเด็กเล่น ควรมีเครื่องเล่นให้เพียงพอ

๒. ห้องเรียน และห้องเสริมการเรียนต่างๆ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีกำหนด การสุขาภิบาลโรงเรียนในเรื่องลักษณะของห้องเรียนไว้ดังนี้^{๕๐}

๑) ห้องเรียน

(๑) ควรสูงจากพื้นถึงอย่างน้อยว่า ๓.๕๐ เซนติเมตร

(๒) ควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาด ๖X๘ หรือ ๗X๘ เมตร สามารถจุนักเรียนไม่เกิน ๓๐ - ๔๐ คน

(๓) พื้นที่ห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ควรมีขนาด ๑.๕๐ - ๒.๐๐ ตารางเมตร ต่อนักเรียน ๑ คน

(๔) พื้นที่ห้องเรียนสำหรับนักเรียนอนุบาลควรมีพื้นที่มากกว่าสำหรับนักเรียนธรรมดา ๕๐%

(๕) เครื่องใช้ในห้องเรียนสูงอย่างน้อยว่า ๓.๕๐ เซนติเมตร

๒) ห้องเสริมการเรียนต่างๆ

ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็น เพียงผู้จัดสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ทดลอง ฝึกฝนให้เกิดความรู้ประสบการณ์ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมต่าง ๆ ตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน (สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน) และห้องเสริมการเรียนต่าง ๆ จะต้องมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น มีการจัดศูนย์สารสนเทศ หรือศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

^{๕๐} สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี, การสุขาภิบาลโรงเรียน,[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.spo.moph.go.th/dsan/Isan/d3.htm>, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

การจัดห้อง และมุนิทรศการการจัดพิพิธภัณฑการศึกษาในโรงเรียน การจัดห้องวิชาต่าง ๆ และปฏิบัติการ การจัดห้องสมุด ห้องสมุดเกมการศึกษา การจัดศูนย์สื่อการศึกษา การจัดห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษา

๓) ห้องสมุด

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี ได้ให้ความหมายของ ห้องสมุด คือ แหล่งสารสนเทศ บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค วัสดุเทป และโทรทัศน์ CD-ROM DVD VCD รวมถึงไมโครฟิล์มด้วย โดยมีบรรณารักษ์ เป็นผู้ดำเนินงานและบริหารงานต่างๆ ในห้องสมุด โดยจัดระบบเป็นหมวดหมู่ และระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุด มีความสะดวกสืบค้นได้ง่าย ตรงกับความต้องการ ห้องสมุดในปัจจุบัน ทำหน้าที่เก็บรวบรวม จัดระบบ เพื่อให้บริการสื่อสารสนเทศต่างๆ ตลอดจนถึงเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร อีกทั้งยังมีเครื่องมือในการค้นหาและดำเนินการให้บริการสื่อต่างๆ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ยังมีคำเรียกต่างๆ อีกมากมาย อาทิ ศูนย์ข้อมูล, ศูนย์วัสดุ, ศูนย์วัสดุการศึกษา, สถาบันวิทยบริการ, ศูนย์เอกสาร และ ศูนย์สารสนเทศ เป็นต้น^{๕๒}

ความสำคัญของห้องสมุด

ห้องสมุดยังเป็นสถานที่ที่ผู้ใช้สามารถเลือกอ่านหนังสือ และค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง อย่างอิสระ และ ตามความสนใจของแต่ละบุคคล และยังเป็นสถานที่ ที่ทำก่อให้เกิดนิยรักการอ่านและการค้นคว้า จนกระทั่งทำให้ผู้ใช้ สามารถมองเห็นความแตกต่างของหนังสือ ว่าเล่มไหนเขียนได้ดี และสามารถจดจำแนวทางการเขียนที่ดี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้ ทั้งยังช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห้องสมุดยังเป็นศูนย์ข้อมูล มีความรู้ที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพราะห้องสมุดจำเป็นต้องมีข่าวสารใหม่ๆ ไว้บริการผู้ใช้

วัตถุประสงค์ของห้องสมุด

วัตถุประสงค์หลักทั่วไปของห้องสมุดมีอยู่ด้วยกัน ๕ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อการศึกษา การใช้ห้องสมุด เป็นหัวใจของการศึกษา เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ สามารถให้ผู้คน รู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้เพิ่มเติมจากที่ร่ำเรียน ไม่ว่าจะเป็น นักเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา รวมไปถึงผู้ที่จบการศึกษาแล้ว ประชาชนทั่วไป สามารถใช้ห้องสมุดศึกษาหาความรู้ได้ตลอดชีวิต

^{๕๒} ห้องสมุด, วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: Th.wikipedia.org/wiki/. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

๒. เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร - ทุกวันนี้วิทยาการต่างๆ ก้าวไปอย่างรวดเร็ว ห้องสมุดเป็นสถานที่สำหรับศึกษาวิทยาการต่างๆ และติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทั้งภายในและภายนอกประเทศทั่วโลก ทำให้คนรู้จักข่าวคราว ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาประเทศต่อไป

๓. เพื่อใช้ในการค้นคว้า - ในห้องสมุด มีสารนิเทศมากมาย เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ เหมาะสำหรับเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผู้ที่จะทำการวิจัย จำเป็นต้องใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากเรื่องที่มีอยู่แล้ว

๔. เพื่อจรรโลงใจมนุษย์ - การอ่านหนังสือ นอกเสียจากการได้ความรู้แล้ว ยังทำให้ผู้อ่านมีความสุขได้อีกด้วย เนื่องจากความซาบซึ้งในความคิดที่ดีงาม ให้ความจรรโลงใจในสิ่งที่ดีแก่ผู้อ่าน ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ให้ทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น การอ่านหนังสือธรรมะ ทำให้ซาบซึ้งถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า หนังสือวรรณกรรม วรรณคดี ทำให้เกิดจินตนาการ

๕. เพื่อนันทนาการ - นอกจากการอ่านหนังสือวิชาการแล้ว ห้องสมุดยังเป็นสถานที่ในการพักผ่อนหย่อนใจ เพราะห้องสมุด ยังมีหนังสือประเภทต่างๆ เพื่อให้ความบันเทิงเบาสบาย เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น นิตยสาร เป็นต้น ทำให้ผู้ใช้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และปลูกสำนึกรักการอ่าน รู้จักอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณญาณ

๔. ห้องพยาบาล

ห้องพยาบาลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนเกินกว่า ๑,๐๐๐ คน ควร มีเรือนพยาบาลโดยเฉพาะต่างหากหลังหนึ่ง และมีพยาบาลประจำ โรงเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กก็ควรมีห้องพยาบาลอย่างน้อย ๑ ห้อง มีเตียงสำหรับผู้ป่วย มีตู้เวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล โต๊ะเก้าอี้สำหรับตรวจรักษานักเรียน เครื่องวัดสายตา มีฉากกั้นเป็นสัดส่วนอ่างล้างมือ ห้องน้ำ ห้องส้วม หากเป็นโรงเรียนสหศึกษาควรแยกหญิงและชายให้เป็นสัดส่วน ห้องพยาบาลควรตั้งอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน และอยู่ใกล้ห้องทำงานครูใหญ่ใกล้โทรศัพท์ ใกล้ทางเดินเท้า

๕. โรงอาหาร

ทุกโรงเรียนมีโรงอาหารเพื่อให้เด็กได้รับประทานอาหารด้วยความเรียบร้อย ควรจัดให้มีสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

๑) โต๊ะอาหารและที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีลักษณะที่เหมาะสมแก่การเคลื่อนย้าย หรือเก็บรักษาได้อย่างสะดวก

๒) มีน้ำสะอาดดื่ม และน้ำใช้ล้างภาชนะในการรับประทานอาหาร

๓) มีอ่างล้างมือให้เพียงพอ

๔) มีที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะเพียงพอ

๕) กรณีลวดตาข่ายป้องกันแมลงวันมีรั้วป้องกันสัตว์เลี้ยงเช่นสุนัขและแมวเข้าไปรบกวน

๖) โรงเรียนที่ไม่สามารถจัดเลี้ยงอาหารได้ ต้องอาศัยแม่ค่านำ มาขาย จะต้องควบคุม อย่งใกล้ชิดในด้านความสะอาดและคุณค่าของอาหาร

๖. ห้องน้ำห้องส้วม

โรงเรียนต้องจัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกต้องลักษณะ และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน กวดขันการรักษาความสะอาดอย่างเคร่งครัด หากเป็นโรงเรียนสหศึกษา ควรแยกห้องส้วมหญิงและ ชายไว้คนละทิศทาง เพื่อป้องกันปัญหาของเด็กวัยรุ่น โรงเรียนควรมีที่สำ หรับปีสภาวะประมาณ ๓ ที่ต่อ ๑๐๐ คน จำนวนส้วม ๑ ที่ต่อนักเรียน ๕๐ – ๖๐ คน สำ หรับนักเรียนหญิง ส้วม ๔ ที่ต่อ นักเรียน ๑๐๐ คน โรงเรียนควรอบรมให้นักเรียนใช้ส้วมอย่างถูกต้องลักษณะปฏิบัติให้เป็นนิสัย และ ช่วยกันรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา คนงานผู้รักษาความสะอาดควรจะได้ฉีดน้ำทำความสะอาด วันละ ๒ ครั้ง คือกลางวันหลังจากเด็กเข้าห้องเรียน และตอนเย็นหลังเลิกเรียน

การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนจะมีผลต่อการจัดบรรยากาศ ด้านอื่นๆรวมถึงทำให้บรรยากาศของโรงเรียนน่าอยู่ น่าเรียน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพันความ ห่วงแค้น เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ตรงแก่บุคลากร ดังนั้น การจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนไม่ควรละเลย การจะประเมินการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนนั้น โรงเรียนสามารถ พิจารณาได้จากความร่มรื่น ความสดชื่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกสบาย ปลอดภัย ส่งผลให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เสริมสร้างควมมีชีวิตชีวา เหมาะสม คุ่มค่าและเกิด ประโยชน์ จากการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่าส่วนใหญ่จะระบุถึง บริเวณโรงเรียน ห้องเรียน ห้องเสริมการเรียน ห้องสมุด ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องน้ำห้องส้วม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. บริเวณโรงเรียน
๒. ห้องเรียน และห้องเสริมการเรียนต่างๆ
๓. ห้องสมุด
๔. ห้องพยาบาล
๕. โรงอาหาร
๖. ห้องน้ำห้องส้วม

ที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง การ จัดปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณโรงเรียน และวัสดุ อุปกรณ์ ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนในโรงเรียน

ข. สภาพแวดล้อมด้านการบริหารและการจัดการ

ระบบบริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดการศึกษาถ้าระบบการบริหารเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะทำให้นักเรียนนักศึกษา เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ระบบการบริหารสถานศึกษาที่ดี ต้องให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ผู้บริหารจะต้องรับฟัง เพื่อเป็นข้อพิจารณาในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ดังเช่น

บรูค (Brook) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารว่า เนื่องจากนักศึกษามีลักษณะพิเศษคือ ความกระตือรือร้นสนใจในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ และสภาพสังคมชอบความยุติธรรม สถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ อาจารย์และฝ่ายกิจการ นักศึกษาควรเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักศึกษา เป็นตัวแทนของนักศึกษาที่จะเสนอข้อเรียกร้องต่อสถานศึกษา เป็นที่ปลูกฝังค่านิยม ทักษะคติที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา และเป็นผู้ที่คอยตักเตือน แนะนำแก่นักศึกษา ที่ประพฤติผิดกฎ ระเบียบของสถานศึกษา^{๕๓}

ฮอลแลนด์ (Holland) ได้ศึกษาการบริหารและหน้าที่ของหน่วยบริการนักศึกษา ในวิทยาลัยชุมชนของรัฐ พบว่า วิทยาลัยได้จัดบริการแก่นักศึกษา ๑๐ ประการ คือ บริการข่าวสารก่อนเข้าศึกษา การประชาสัมพันธ์ การปฐมนิเทศ กายให้คำปรึกษาหารือ บริการข่าวสารด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านการเงิน บริการด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการรวบรวมข้อมูล บริการด้านกิจการนักศึกษา และบริการทดสอบทางการศึกษา^{๕๔}

สิ่งชี้วัดลักษณะสภาพสิ่งแวดล้อมด้านการบริหาร ได้แก่ การจัดระบบการทำงานของครู อาจารย์ สายงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความเป็นประชาธิปไตย ทุกคนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการจัดการจัดสวัสดิการและการจัดการด้านต่างๆด้วย

ลักษณะของการบริหารที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหามากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหา และพัฒนางานของโรงเรียน

^{๕๓}Brook, L.G. The Modern University. London: Andre Deutsch, 1965, p45.

^{๕๔}Holland, B.T. Study personnels administrative services provides by state agencies for community college. Dissemination Abstracts International. 32(April 1972): 6115-A.

การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยทั่วไปจะดำเนินงานตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นภารกิจของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน ดำเนินงาน โดยอาศัยทรัพยากร เทคนิค และกระบวนการต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน เช่น ด้านความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ เจตคติ คุณธรรม ตลอดจนการถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีแก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็น ๔ ฝ่าย คือ^{๕๕}

- ๑) การบริหารวิชาการ
- ๒) การบริหารงบประมาณ
- ๓) การบริหารงานบุคคล
- ๔) การบริหารทั่วไป

---

^{๕๕} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๘), หน้า ๓๒

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการศึกษา

การบริหารวิชาการ	การบริหารงบประมาณ	การบริหารงานบุคคล	การบริหารงานทั่วไป
<ul style="list-style-type: none"> ๑. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ๒. ภาวะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ๓. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ๔. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๕. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ๖. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ๗. การนิเทศการศึกษา ๘. การแนะแนวการศึกษา ๙. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ๑๐. การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการ แก่ชุมชน ๑๑. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๑๒. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การจัดทำและเสนอของบประมาณ ๒. การจัดสรรงบประมาณ ๓. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ๔. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ๕. การบริหารการเงิน ๖. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ๒. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ๓. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ๔. วินัยและการรักษาวินัย 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การดำเนินงานธุรการ ๒. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓. งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ๔. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ๕. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ๖. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ๗. การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ๘. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ๙. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน ๑๐. การรับนักเรียน ๑๑. การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ๑๒. งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ๑๓. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ๑๔. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ๑๕. การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน ๑๖. งานบริการสาธารณะ ๑๗. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

แผนภูมิที่ ๒.๑ ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

๑.การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มุ่งให้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการ ไปใช้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะใช้สถานศึกษาดำเนินการ ได้ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหาร และการจัดการสามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมี คุณภาพ และมีประสิทธิภาพ^{๕๖}

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

๒. เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

๓. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยที่เกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

๔. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่าย/ภารกิจ

๑. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือก ทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จน เป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้ โดยมีงานสำคัญที่ต้องทำ ๓ ประการ คือ การพิจารณาและการกำหนด เป้าหมายเบื้องต้น การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และการกำหนดระบบการจัดวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเรียนการสอน^{๕๗}

^{๕๖} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล, หน้า ๓๑.

^{๕๗} วิชัย ดิษฐระ, การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. (กรุงเทพฯ: มหาวชิราวุธวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๓๑.

๒. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับทั้งวิธีการเรียนของผู้เรียน และวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ควบคุมดูแล เป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ^{๔๘}

๓. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย โดยการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเป็นไปเพื่อปรับปรุงการเรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน^{๔๙}

๔. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสืบค้นให้ได้สาเหตุของปัญหาแล้วหาวิธีแก้ไขหรือพัฒนาที่เชื่อถือได้ นำไปสู่การแก้ไขหรือพัฒนากระบวนการบริหาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามหลักสูตร และเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๕๐}

๕. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการศึกษา ทั้งการส่งเสริมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน การพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลที่ใช้ร่วมกัน ในสถานศึกษาและระหว่างหน่วยงาน^{๕๑}

๖. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ คือ การส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อให้การศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม และการศึกษาต้องเป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถแสวงหาได้โดยสะดวก^{๕๒}

^{๔๘} จันทรานี สงวนนาม, **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: บั๊ก พอยท์ ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๖.

^{๔๙} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคตตามแนวหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๓๓”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือการศึกษา ๒๕๓๓), หน้า ๑๔.

^{๕๐} กระทรวงศึกษาธิการ, **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๔๕), หน้า ๑.

^{๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑.

^{๕๒} ปรัชญา เวสารัชช, **หลักการจัดการศึกษา**, หน้า ๓๖.

๗. การนิเทศการศึกษา คือ กิจกรรมหรือความพยายามต่าง ๆ ของบุคลากรทางการศึกษา ที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ร่วมวิชาชีพ ให้ปฏิบัติการกิจทางด้านการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษา^{๖๓}

๘. การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีในการช่วยให้คนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนได้ รู้จักเลือกและตัดสินใจอย่างฉลาด รู้จักโลกและสิ่งแวดล้อม และรู้จักนำความสามารถในตนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น^{๖๔}

๙. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดการที่มีการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหาร กับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา^{๖๕}

๑๐. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน คือ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยบุคคล ชุมชน องค์กร ทั้งของรัฐ เอกชน สถาบันต่าง ๆ รวมทั้งสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม แสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่น^{๖๖}

๑๑. ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น คือ การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาในความร่วมมือ ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน^{๖๗}

๑๒. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นการร่วมมือในการจัดการศึกษาซึ่งต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ร่วมจัดทำหลักสูตร และติดตามผลการศึกษา ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา รวมทั้งสามารถเป็นผู้จัดการศึกษาเองได้

^{๖๓}นางเยาว์ ธาราศรีสุทธิ, หลักการนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, ๒๕๓๕), หน้า ๒๔๒.

^{๖๔}หวน พันธุพันธ์, การบริหารโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๕๓.

^{๖๕}กระทรวงศึกษาธิการ, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, หน้า ๓.

^{๖๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

^{๖๗}ปรัชญา เวสารัชช, หลักการจัดการศึกษา, หน้า ๓๖.

โดยสรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร โดยมีจุดเน้นให้ สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน เชื่อมโยงอาชีพของชุมชน สื่อสารภาษาอังกฤษได้ ใช้เทคโนโลยีไอซีทีเป็น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การแนะนำและการนิเทศการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมร่วมมือทางวิชาการในการให้ความรู้กับ ชุมชน

๑. การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้ จากการบริหารมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ ดีต่อผู้เรียน^{๖๔}

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณ มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

๒. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมี ประสิทธิภาพ

ขอบข่าย / ภารกิจ

๑. การจัดทำและเสนอของบประมาณ เป็นขั้นตอนที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายสำหรับการดำเนินงานตามแผนงาน งาน/โครงการที่กำหนดไว้ โดยแสดงจำนวนเงินงบประมาณรายจ่าย จำแนกเป็นหมวดรายจ่ายต่าง ๆ สำนักงบประมาณจะ พิจารณาตามความจำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละงาน/โครงการ^{๖๕}

๒. การจัดสรรงบประมาณ หมายถึงการ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภาพิจารณางบประมาณที่ ฝ่ายบริหารจัดการเตรียมและเสนอขอขึ้นมาโดยฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจที่จะวิเคราะห์ตัดและแก้ไขเปลี่ยนแปลง งบประมาณที่ฝ่ายบริหารเสนอขอขึ้นมาแต่จะต้องอยู่ในวงเงินงบประมาณที่เสนอขอขึ้นมา^{๖๖}

^{๖๔}กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล, หน้า ๓๕.

^{๖๕}ไพรัช ตรีการศิรินนท์, งบประมาณแผ่นดิน, (กรุงเทพมหานคร: ธนุขพันธ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๐-๒๒.

^{๖๖}ณรงค์ สักพันโรจน์, การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๖๕.

๓. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน เป็นการกำกับงาน หรือตรวจสอบการปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานว่ามีผลความก้าวหน้าเป็นประการใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติงานให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความเป็นจริง^{๑๑}

๔. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือแนวทางการจัดหางบประมาณ รายได้ การจัดหางบประมาณ ทรัพย์สิน การจัดทำเกณฑ์กีดค่าใช้จ่ายต่อหัว เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดหางบประมาณ^{๑๒}

๕. การบริหารการเงิน คือ การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้แก่ การขออนุมัติเงินประจำงวด การขอและอนุมัติ โอนงบประมาณรายจ่าย การขออนุมัติโอนเงินประจำงวด และการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงรายการเงินประจำงวด ซึ่งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และวิธีการที่กำหนด

๖. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ คือ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของหน่วยงาน เช่น ที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง อุปกรณ์สำนักงาน โดยมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน คือ การวางแผนกำหนดความต้องการใช้ การจัดการเพื่อให้ได้มา การใช้งานและดูแลรักษา รวมถึงการกำจัดเมื่อหมดความจำเป็น^{๑๓}

โดยสรุป การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณและนำมาจัดสรร มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล รวมทั้งมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีระบบการบริหารบัญชีที่ถูกต้อง จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์สถานศึกษา ในด้านการจัดหา กำหนดรูปแบบจัดซื้อจัดจ้างและความคุมดูแลบำรุงรักษา จำหน่ายพัสดุ

๒. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้

^{๑๑} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล, หน้า ๑๘๖.

^{๑๒} กระทรวงศึกษาธิการ, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, หน้า ๗๐.

^{๑๓} ชัยสุภัทร์ เฉลิมมีประเสริฐ, ความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ, (กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๔-๕.

เกิดความคล่องตัว อีสุระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้องรวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
๒. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์
๓. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
๔. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงาน ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจ

๑. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง เป็นการตระเตรียม คาดคะเนความต้องการกำลังคนในองค์กร และรวมถึงการเตรียมพัฒนาคนและใช้กำลังคนที่มีอยู่ในองค์กรให้ได้ ประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ๕ ขั้นตอน ดังนี้^{๓๔}

- ๑) การศึกษาภารกิจและเป้าหมายขององค์กร
- ๒) ศึกษาและตรวจสอบกำลังคน
- ๓) พิจารณาปรับปรุงกำลังคน
- ๔) การจัดสรรกำลังคน
- ๕) การวิเคราะห์งาน

๒. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง คือ การหาบุคลากรเข้ามาทำงานในกรณีที่ตำแหน่งเดิมว่างลง หรือตำแหน่งว่างเป็นอัตราใหม่ โดยดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ และการวัดความรู้ ความสามารถ และบรรจุแต่งตั้ง หลังจากคัดเลือก ได้ตัวบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ แล้ว^{๓๕}

^{๓๔} สอนง เครือมาก, คู่มือครูใหญ่, (กรุงเทพมหานคร: สยามศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๒), หน้า ๖๑๓.

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๑๘.

๓. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ คือ การพัฒนาให้ข้าราชการมีความรู้ ทักษะและทัศนคติเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นในเรื่องค่านิยม คุณธรรมและทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ความรู้ในวิชาชีพ รวมทั้งการมีพละนาถมีที่สมบูรณื เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้สามารถอุทิสตนและเวลา ปฏิบัติราชการ ได้อย่างเต็มที่^{๓๖}

๔. วินัยและการรักษาวินัย คือ แบบแผนความประพฤติที่กำหนดให้ข้าราชการควบคุมตนเอง และควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วยการที่ข้าราชการปฏิบัติตามวินัย การส่งเสริมให้ข้าราชการมีวินัย การป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย และการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้กระทำผิด^{๓๗}

๕. งานออกจากราชการ คือ การให้ข้าราชการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักเกณฑ์ของการออกจากราชการ^{๓๘}

โดยสรุป การบริหารงานบุคคล หมายถึงภารกิจที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในด้านการวางแผนอัตรากำลัง การบรรจุแต่งตั้ง การรักษาวินัยการออกจากราชการ เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

๓. การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๓๙}

วัตถุประสงค์

^{๓๖} สุภชัย ยาวะประกาย, การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาทอง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๘๕.

^{๓๗} สอนง เครือมาก, คู่มือครูใหญ่, หน้า ๔๔๐.

^{๓๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^{๓๙} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล, หน้า ๖๔.

๑. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของ สถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อ สาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา

ขอบข่าย/ภารกิจ

๑. การดำเนินธุรการ เป็นงานที่เกี่ยวกับเอกสารหลักฐานในราชการ รวมทั้งการควบคุม ตรวจสอบอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกฝ่ายดำเนิน ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ดีที่สุด

๒. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานที่สะท้อนภาพของการ บริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อน ความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึก การประชุม รายงานผลการประชุมและสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม รวมทั้งการพิจารณา นามติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ^{๕๐}

๓. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารสนเทศ เป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อม เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพศึกษา โดยใช้ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน ศักยภาพของชุมชนสภาพ การดำเนินงานของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และผลผลิตตามองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ การเตรียมการ การออกแบบระบบ การปฏิบัติตามระบบ และการกำกับติดตามและประเมินผล^{๕๑}

๔. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา เป็นการดำเนินการให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กร ทั้งของรัฐและเอกชน สถาบันต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ ให้สามารถจัดการศึกษาอบรม แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ^{๕๒}

^{๕๐} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๔๗), หน้า ๒๐.

^{๕๑} สมคิด พรหมชัยและคณะ, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๘.

^{๕๒} กระทรวงศึกษาธิการ, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, หน้า ๑๑.

๕. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร คือ การดำเนินการปฏิบัติงานขององค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีส่วนสัมพันธ์กับการกำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กร และกลไกการดำเนินงาน^{๘๓}

๖. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ระบบซึ่งรวบรวมสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการศึกษา โดยจัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และใช้สารสนเทศตามความต้องการของหน่วยงาน^{๘๔}

๗. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป คือ การพัฒนาระบบบริหารการศึกษา ให้หน่วยงานและสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารการศึกษารุ่งปรับปรุง และสนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นธรรม เพื่อนำมาพัฒนาการบริหาร^{๘๕}

๘. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ดำเนินอาคารสถานที่ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๘๖}

๙. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน คือ การดำเนินการให้มีการสำรวจเด็ก และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา^{๘๗}

๑๐. การรับนักเรียน คือ การดำเนินการให้เด็กที่มีอายุครบเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๒๗ สถานศึกษาได้เข้าเรียน^{๘๘}

---

^{๘๓} จันทราณี สงวนนาม, **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: บั๊ก พอยท์ ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

^{๘๔} พรชัย คาวรรณา, “ความสามารถในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง”, (งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘), หน้า ๕๓.

^{๘๕} สอนอง เกื้อมาก, **คู่มือครูใหญ่**, หน้า ๑๓.

^{๘๖} พรชัย คาวรรณา, “ความสามารถในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง”, หน้า ๕๔.

^{๘๗} เรื่องเดียว, หน้าเดียวกัน.

^{๘๘} เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

๑๑. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย คือการดำเนินการที่ทำให้ทุกคนได้รับความรู้ ทักษะคิดคำนวณ ทักษะและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันและจากแหล่งศึกษาในสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นการตอบสนองต่อความต้องการอันจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ของผู้เรียน^{๘๕}

๑๒. การส่งเสริมกิจการนักศึกษา คือการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังเยาวชนของชาติไทยให้มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเต็มใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข^{๘๖}

๑๓. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เป็นการดำเนินการให้ประชาชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการศึกษา พร้อมทั้งให้ความร่วมมือตลอดจนสร้างภาพพจน์ขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย^{๘๗}

๑๔. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่นๆ เป็นการส่งเสริมให้บุคคล ชุมชน องค์กรทั้งของรัฐและเอกชน สถาบันต่างๆ และสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาอบรม แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ^{๘๘}

๑๕. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน คือการดำเนินการที่จะช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี และช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ว่า แต่ละหน่วยงานในองค์กร ได้ปฏิบัติงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายตามระบบการควบคุม แยกเป็นการควบคุมภายในวงราชการ และการควบคุมจากภายนอก^{๘๙}

๑๖. งานบริการสาธารณะ คือการให้บริการข้อมูลข่าวสาร และบริการอื่นๆ แก่ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรอื่น ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา^{๙๐}

๑๗. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

^{๘๕} อัจฉรา โปธิยานนท์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๑ เทคนิคพรินต์ติ้ง, ๒๕๓๕), หน้า ๗

^{๘๖} สอนง เครือมาก, *คู่มือครูใหญ่*, หน้า ๔๒๖.

^{๘๗} กระทรวงศึกษาธิการ, *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน*, หน้า ๑๑.

^{๘๘} เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

^{๘๙} กระทรวงศึกษาธิการ, *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*, หน้า ๓๕.

^{๙๐} พรชัย ดาวรรณา, “ความสามารถในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, หน้า ๕๔

การบริหารทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นบรรลุผล ประกอบด้วยงานธุรการ การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนนักเรียน และการรับนักเรียนส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษา ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ประชาสัมพันธ์งานการศึกษา รวมทั้งให้การส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานอื่น

ที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหาร เป็นกระบวนการในการดำเนินการต่างๆ ที่กระทำภารกิจให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา และอาจได้รับความสนับสนุนจากชุมชนด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร มาพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วยอีกทางหนึ่ง

ค. สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ หมายถึง การเรียนการสอนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ เรียนสนุกรักเพื่อน ไม่มีสภาพแห่งความกลัว หวาดผวา วิตกกังวลการจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการมีความสำคัญต่อการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นการกระตุ้น และช่วยที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ให้มากที่สุดในการเรียนรู้ เช่น

๑. พฤติกรรมของครู ครูแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูด กิริยาท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ด้วยความรักความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ เพราะนักเรียนจะรู้และเข้าใจได้ว่า ครูของเขามีความรักและจริงใจต่อเขาเพียงใด โดยไม่สามารถปิดบังอำพรางได้เลยสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียนและมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ศรัทธาในตัวครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครอบครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศการเรียนการสอนที่สดชื่น ความรักความผูกพัน เอื้ออาทร ให้อภัย การประเมินความต้องการความจำเป็นการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์การลงมือปฏิบัติงานการประเมินต่อกันตลอดไป ครูควรให้ความรักผูกพัน เป็นทั้งเพื่อน พี่ บิดา มารดา ที่มีความปรารถนาดีร่วมทุกข์ร่วมสุข สามารถเข้าไปในโลกแห่งความคิด ความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคนได้

๒. การจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยครูพยายามจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้กระทำด้วยตนเอง และมีโอกาสเรียนรู้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งสิ่งที่ลืมไม่ได้คือ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล บทบาทของครูจะเป็นผู้

คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้ความรู้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนได้สมหวัง และมีพลังในผลสำเร็จแห่งการเรียนรู้ของตนเอง และส่งเสริมให้นักเรียนคิด และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างบรรยากาศความร่วมมือ เป็นมิตร ไว้วางใจและเอื้ออาทรต่อกัน

๓. การจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนจากการเรียนภายในห้องเรียนแคบๆ ไปเรียนได้ร่มไม้ สนาม หรือสถานที่อื่นๆ ที่ทำให้มีชีวิตชีวา และเกิดการเรียนรู้มากขึ้น พยายามใช้สื่อการสอน และอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน และเรียนด้วยความสนุกสนานยิ่งขึ้น วิชาบางวิชาที่นักเรียนบางคนเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยากต่อความเข้าใจและเบื่อหน่าย ครูผู้สอนต้องพยายามเข้าใจเด็ก พยายามดูพื้นฐานของนักเรียน แล้วทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย สร้างบทเรียน เกมสนุกๆ ให้นักเรียนได้เล่น คอยให้กำลังใจเรื่องใดที่นักเรียนไม่เข้าใจอาจจัดกลุ่มสอนพิเศษให้หรือให้เพื่อนๆ ที่เรียนเก่งกว่าช่วยสอน

๔. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน โดยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกและเข้าร่วมทุกคนตามความถนัด และความสนใจอย่างต่อเนื่องและเสรี เช่น ดนตรี กีฬา วิทยาศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ควรมีสถานที่ และอุปกรณ์ให้นักเรียนได้ฝึกซ้อมเล่น และเข้าร่วมอย่างอิสระ ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ครบทุกด้าน จัดห้องสมุดให้เป็นโรงเรียน โดยให้มีสถานที่กว้างขวาง และมีวัสดุครุภัณฑ์อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนด้วยตนเอง เปิดบริการให้นักเรียนได้ใช้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นแบบห้องโถงในบริเวณระเบียง ใต้ถุนอาคาร ชุมศาลา หรือใต้ร่มไม้ก็ได้ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการในโอกาสต่างๆ เช่น งานนิทรรศการของโรงเรียน สัปดาห์ห้องสมุด ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีเวทีแสดงออกทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สิ่งชี้วัดลักษณะของสภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ครูอาจารย์มีความกระตือรือร้นในการเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อบุคคลตนเองและสังคม รู้จักหาเทคนิคหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมาช่วยเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเพื่อลดความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ

การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ส่งเสริมให้เกิดสภาพดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่มช่วยกันคิดช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

วิชัย แหวนเพชร ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลและส่งผลทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีลักษณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน คือ^{๕๕}

๑. การร่วมมือและการแข่งขันของผู้เรียน ประกอบด้วย บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันแก้ปัญหาการใช้แรงเสริมหรือรางวัล

๒. ลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน

๓. ความร่วมมือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนคำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนเป็นหลักสำคัญ

๔. ความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มเพื่อนผู้สอนและโรงเรียนจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้

พันธณี วิหคโต ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูดีเด่นวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนอยู่ในระดับดี คือ การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนได้แก่การจัดห้องเรียนให้น่าอยู่น่าเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนให้สนุกสนาน มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดทันทีที่พบ โดยการแนะนำ และอธิบายข้อผิดพลาด มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นกันเองกับนักเรียน ใกล้ชิดเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และมีความสนใจนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายกรณี และซ่อมแก้ไขเป็นรายบุคคล สภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง^{๕๖}

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางการสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ และมีแรงจูงใจในการเรียน คือ

๑. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แผนที่นั่งของนักเรียน

๒. การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอารมณ์ดี

๓. ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตา ไม่ใช่วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียน หรือใช้อำนาจข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ให้คำ “ชม” มากกว่า “ติ”

^{๕๕}วิชัย แหวนเพชร, เทคนิคและวิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, ๒๕๓๗), หน้า ๑๑๕.

^{๕๖}พันธณี วิหคโต, กระบวนการเรียนรู้,วารสารวิชาการ, ๗ กรกฎาคม กันยายน ๒๕๔๗, หน้า ๔๐ - ๔๕.

๔. ให้ความรักความอบอุ่น นักเรียนทุกคนควรจะมีความรู้สึกว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อนๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดี โดยต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

๕. ให้ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ โดยครูต้องเอาใจใส่ และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ข่มเหงซึ่งกันและกัน

๖. ให้ความยุติธรรม มีการปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติอย่างสม่ำเสมอ ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

๗. ให้ความไว้วางใจและยกย่อง ให้นักเรียนทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่กำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย โดยครูเป็นที่ปรึกษา ให้นักเรียนมีอิสระในการทำงาน เข้าใจตนเองรับผิดชอบตนเอง และเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘. มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ของนักเรียน เช่น ในขณะที่ครูกำลังสอน เมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูก็อาจจะเปลี่ยนกิจกรรม หรือเปลี่ยนเทคนิคในการสอน เพื่อให้ทุกคนหันมาสนใจในบทเรียนตามเดิม

๙. มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่าและสามารถเรียนได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึก โดยใช้วิธีสอนต่างๆ เช่น บทบาทสมมติการใช้ละครชีวิตจริง หรือการสร้างสถานการณ์จำลอง

๑๐. ให้นักเรียนทุกคนมีบทบาทในการสร้างความดี ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน

๑๑. ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ครูต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ทำซ้ำๆ กันเป็นประจำ เพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย

๑๒. ให้แรงเสริมหรือรางวัล ควรมีการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่างๆ อย่างทั่วถึงและตามความเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพราะจะทำให้ผู้ที่ได้รับการชมเชย มีความภาคภูมิใจ นักเรียนคนอื่นๆ ก็จะได้เห็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้น มีองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกันกับ เนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียน ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอนนั้น คือ บรรยากาศที่ยกย่องและส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียน มีความรู้สึกร่วมสมัยจัดช่องว่างระหว่างกันและกัน ให้ความเป็นอิสระ และใช้ความสามารถของผู้เรียนมาเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรมท่าทีและพฤติกรรมของผู้สอน จะต้องแสดงออกว่าผู้สอนมีความปรารถนาดี ยกย่องและนับถือสนใจปัญหาของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการสร้างบรรยากาศ แห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก มากกว่าความต้องการของผู้สอน

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลและเป็นไปตามความต้องการของชุมชน ครูต้องเป็นผู้เร่งเร้าให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และรวมไปถึงการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ให้เกิดกับนักเรียนในโรงเรียน

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นงานวิจัยแบบสำรวจความพึงพอใจ ในด้านกายภาพด้านการบริหาร และด้านวิชาการ ซึ่งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ศึกษารวบรวมไว้ดังนี้

วิญญู ผสมทรัพย์ ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมผลการวิจัยพบว่า^{๕๖}

๑. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคม กรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลางด้านบริหารและด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

๒. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคม กรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

๓. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคม กรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและความคิดเห็นของนักเรียนเพศหญิง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

^{๕๖}วิญญู ผสมทรัพย์, “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคม”, งานนิพนธ์ กศ.ม สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ

๔. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยรามคำแหงศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๕. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยรามคำแหงศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพด้านการบริหารและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความพึงพอใจของนักเรียนเพศชายที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพมากกว่านักเรียนเพศหญิง ส่วนด้านการบริหารด้านวิชาการนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย

อำนาจเลิศ รุ่งโรจน์ ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหาวจวนอุปถัมภ์” ผลการวิจัยพบว่า^{๔๔}

๑. ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหาวจวนอุปถัมภ์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านกายภาพ

๒. ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหาวจวนอุปถัมภ์” ของนักเรียนครูและผู้ปกครองเครือข่ายไม่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและในรายด้าน

๓. ข้อเสนอแนะในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหาวจวนอุปถัมภ์” ได้แก่ ควรวางแผนและจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารงานและจัดการร่วมกัน ควรสร้างวินัย ส่งเสริมความคิดความรู้สึกโดยสำนึกถึงหลักมนุษยธรรม ควรเน้นความพึงพอใจมากกว่าการใช้คำสั่ง ควบคุมหรือกฏเกณฑ์โดยยึดหยุ่นได้ โดยสถานการณ์ ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนให้มากขึ้น ควรสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม ควรมีความประชาสัมพันธ์มากขึ้น

ณิชชาติกร มะลิรักษ์ ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต ๑ และเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า^{๔๕}

^{๔๔}อำนาจ เลิศรุ่งโรจน์, “ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนบางมดวิทยา สีสุกหาวจวนอุปถัมภ์”, สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.

^{๔๕}ณิชชาติกร มะลิรักษ์, “ความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต๑”,วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยยังสิต, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

๑. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน และด้าน ภายนอก

๒. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓. นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๔. นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สุชาติ วงศ์ยงศิลป์ ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า^{๑๑๑}

๑. ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน ๕ ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนด้านบริหาร ด้านสังคมใน สถานศึกษาด้านอาคารสถานที่ และด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๒. ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒ เป็นรายด้านพบว่าความพึงพอใจในด้านการ เรียนการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยรวมครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมสถานศึกษามากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่

๓. นักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมากกว่า นักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่

๔. ครูและนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมากกว่า ครูและนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่

^{๑๑๑} สุชาติ วงศ์ยงศิลป์, “ความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน”, วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

ประจักษ์ โพธิ์วัด ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครู และผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนตะคร้อพิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต๑ ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนตะคร้อพิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต๑ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไปตลอดจน ภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๒. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ และผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนตะคร้อพิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไปตลอดจน ภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนตะคร้อพิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ เมื่อจำแนกตามอายุ อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและระดับช่วงชั้นของนักเรียนในความปกครอง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๑}

ศุภาพร ผิวงาม ได้ศึกษาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอคานช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปผลการวิจัยพบว่า^{๑๒}

๑. การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอคานช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเพื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน ได้แก่ การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การวางแผนดำเนินงานสิ่งแวดล้อมและการดำเนินและการปฏิบัติการ และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบและการปฏิบัติงานแก้ไขและการทบทวนการจัดการ

๒. แนวทางการพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอคานช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดทำแผนนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร โดยคำนึงของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สำหรับการวางแผนดำเนินงานสิ่งแวดล้อม ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ควรมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนให้ชัดเจน ด้านดำเนินการและการปฏิบัติการ ควรมีการให้ความรู้

^{๑๑} ประจักษ์ โพธิ์วัด, “ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนตะคร้อพิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต๑”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๘, บทคัดย่อ

^{๑๒} ศุภาพร ผิวงาม, การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอคานช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, สารานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ISO ๑๔๐๐๑ ควรกำหนดกิจกรรมที่ยืดหยุ่นได้ตามสภาพปัจจุบันปัญหา และควรกำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ด้านการตรวจสอบและการปฏิบัติการแก้ไข ควรมีการกำหนดดัชนี/ตัวชี้วัดความสำเร็จของกระบวนการและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมควรมีการกำหนดวางแผนในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการกำหนดแก้ไขอย่างชัดเจน และด้านการทบทวนการจัดการ ควรมีการจดบันทึกการเปลี่ยนแปลงในการทบทวน การจัดการควรมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหาและนำมาทบทวนการจัดการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอโดยจัดทำเป็นปฏิทินการปฏิบัติงาน

นายสมนึก สุระกุล ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓ จำนวน ๓ ด้าน จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓ จำนวน ๓๑๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ เน้นเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้^{๑๑๑}

๑. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๒. เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓ จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ชาตรี แก้วมาได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนครผลการวิจัยพบว่า

๑. ฝ่ายบริหารโดยส่วนรวมฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดกลางและฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมเป็นรายด้านทั้ง๑๐ด้านอยู่ในระดับปานกลางแต่ฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาโดยภาพรวมและ๕ด้านอยู่ในระดับมากและมีปัญหาเฉพาะด้านการบริหารบริเวณโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

^{๑๑๑}สมนึก สุระกุล, “ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓”, วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

๒. ฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกันแต่มีปัญห่อีก ๒ ด้าน ที่เหลือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยฝ่ายบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านการบริหารอาคาร โรงฝึกงานและด้านการบริหารอาคารหอประชุมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านการบริหารอาคารหอประชุมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง^{๑๑๔}

วิลาสินี สิงหศิริ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาส่วนกลาง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร มีการจัดประชุมชี้แจงหรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดทำแผน มีระบบสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อการวางแผน ติดตามผลการดำเนินงานจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ

๒. การจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ จัดตามวุฒิการศึกษาความสามารถ และประสบการณ์ของครูมีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาการปฏิบัติงาน สังเกตการปฏิบัติงาน และการนิเทศงานวิชาการ

๓. การพัฒนาบุคลากร มีการส่งครูเข้ารับการอบรม มีการศึกษาดูงานที่หน่วยงานอื่น จัดให้มีเอกสารเพื่อการค้นคว้า มีการติดตามผลการดำเนินงานจากการสังเกตการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

๔. การจัดสื่อการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อขึ้นใช้เอง และใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นประจำ โดยให้ครูได้รับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ มีการติดตามประเมินผลโดยการสอบถามและสังเกตการสอนครู

๕. การจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เน้นการบำรุงรักษาให้อยู่สภาพดี มีงบประมาณเพื่อจัดซื้อและซ่อมแซม มีสถานที่ให้บริการเป็นสัดส่วน

๖. การจัดการเรียนการสอน มีการทำแผนการสอน และเตรียมสื่อการเรียนการสอน โดยจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาช่วยประกอบการเรียนการสอน

๗. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คำนึงถึงนโยบายของกรมสามัญศึกษาความต้องการของนักเรียน และความพร้อมของโรงเรียน มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม

^{๑๑๔} ชาตรี แก้วมา, “การศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร”, **ปริญญานิพนธ์กมล**, สาขาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒), บทคัดย่อ.

๘. การวัดผลและการประเมินผลมีการวัดผลหลายๆ วิธี ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด มีการนำผลจากการวัดผลไปเป็นข้อมูลในการสอบซ่อมเสริมและสอบแก้ตัวและปรับปรุงการสอนของครู ปัญหาสำคัญของโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และบุคลากรของโรงเรียน^{๑๑๕}

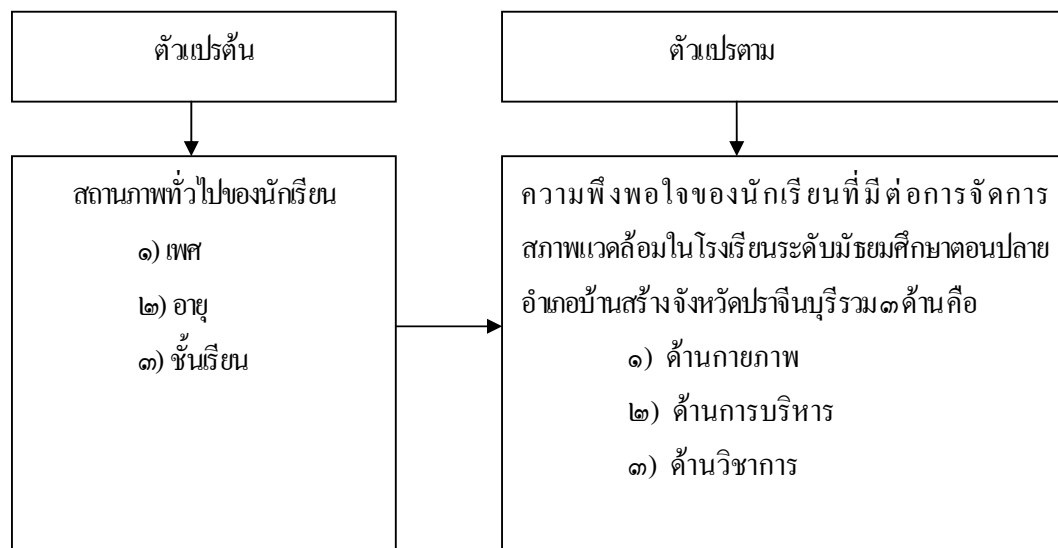
สรุป จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อม ๑) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ๒) สิ่งแวดล้อมทางบริหาร และ ๓) สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ มีความสำคัญต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน จึงได้วิจัยสำรวจความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ในแผนพัฒนาบุคลากรสถานศึกษาของชาติต่อไป

---

^{๑๑๕} วิชาสินี สิงหศิริ, การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกองการมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษาในสวนกลาง, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(๒๕๓๘), บทคัดย่อ.

๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๓ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔- ๖ อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีประชากรจำนวน ๓๑๔ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๕ คน จากตารางเคร็จซีและมอร์แกน R.V.Krejcie & D.W.Morgan^๑ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % ค่าความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ ดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ระดับชั้นเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนจิตใจชื่น	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖	๑๗๖	๕๕
โรงเรียนศรีรักรัษฎาราษฎร์บำรุง	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖	๕๕	๕๑
โรงเรียนกระทู้มแพ้ววิทยา	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖	๔๓	๒๓
	รวม	๓๑๔	๑๖๕

^๑ Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan. 1970 ,อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, ๒๕๔๓.

๓.๒ เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บวิจัยครั้งนี้จะเป็นแบบสอบถาม สำหรับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละโรงเรียนประกอบด้วยคำถาม ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และชั้นเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านกายภาพ ๒) ด้านบริหาร และ ๓) ด้านวิชาการ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการหามาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยการใช้เกณฑ์ระดับความคิดเห็นแบ่งออกเป็น ๕ ระดับของ Likert^๒

๕ หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
๔ หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
๓ หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
๒ หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
๑ หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของเบสท์หาค่าเฉลี่ยของคะแนน^๓

ค่าเฉลี่ย	๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๐ - ๔.๔๕	หมายถึง อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๐ - ๓.๔๕	หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๐ - ๒.๔๕	หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๔๕	หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

^๒ Best and Jame V. Kahn. **Research in Education**. (7 th ed). Boston : Allyn and Bacon. 1993), p. 246.

^๓ Ibid., p. 247.

๓.๓ การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือ

๑. ศึกษาเอกสารต่างๆจาก ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

๒. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างในการสร้างแบบสอบถามได้นำตัวแปรที่จะศึกษา มาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

๓. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมภาคนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข

๔. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา จำนวน ๕ คน โดยใช้เทคนิค IOC ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาที่ ๐.๖-๑.๐

๕. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมภาคนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

๖. หลังจากแก้ไขปรับปรุง แบบสอบถามอย่างละเอียดแล้วเพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัย

๗. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบาค^๔ โดยใช้การทดลองจำนวน ๓๐ คน ได้ค่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α -Coefficient) ที่ ๐.๘๑

๘. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์แบบเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

^๔ Cronbach Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. (New York : Harper and Row. 1974),

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๑. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการหลักสูตร พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุธาราม บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ขอความร่วมมือจากผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี รวม ๓ โรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นนักเรียนจำนวน ๑๖๕ คนโดยชี้แจง จุดประสงค์ และประโยชน์ของแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่นัดหมายกับทางโรงเรียน และเก็บกลับคืนทั้งหมดด้วยตนเองได้แบบสอบถามคืนจำนวน ๑๖๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัย ทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ดังนี้

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยการ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๕.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม เพศ อายุและ ชั้นเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test), (F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ LSD (Least significance difference)

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๖๕ ฉบับ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

๔.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ และชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สัญลักษณ์แทนสถิติต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

F แทน ค่าสถิติทดสอบ F-test (One Way ANOVA)

t แทน ค่าสถิติทดสอบ t-test

P แทน ค่าความน่าจะเป็น

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๓๐	๔๑.๔๐
หญิง	๕๕	๕๘.๖๐
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๑๖๕ คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๐ เป็นชาย จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๑๔ – ๑๕ ปี	๔๕	๒๖.๖๐
๑๖ – ๑๗ ปี	๕๕	๕๕.๖๐
๑๘ – ๑๙ ปี	๓๐	๑๗.๘๐
รวม	๑๖๕	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ ๑๖ – ๑๗ ปี จำนวน ๕๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๐ รองลงมาได้แก่ อายุ ๑๔ – ๑๕ ปี จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๐ และอายุ ๑๘ – ๑๙ ปี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๐

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับชั้นเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๗๒	๔๒.๖๐
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๕๑	๓๐.๒๐
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๔๖	๒๗.๒๐
รวม	๑๖๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๐ รองลงมาได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๐ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๐

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๕	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๕	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๕	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๕	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี	n=๑๖๕		ระดับของ ความพึง พอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ด้านกายภาพ	๓.๔๗	๐.๖๔	ปานกลาง
๒. ด้านบริหาร	๓.๕๕	๐.๗๔	มาก
๓. ด้านวิชาการ	๓.๖๖	๐.๖๕	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๕๖	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = ๓.๖๖$) และด้านการบริหาร ($\bar{X} = ๓.๕๕$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = ๓.๔๗$)

ตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ด้านกายภาพ	n=๑๖๕		ระดับของ ความพึง พอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนมีส่วนหย่อมที่ร่มรื่นสวยงาม	๓.๔๕	๐.๕๕	ปานกลาง
๒. โรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนอย่างเหมาะสม	๓.๕๐	๐.๕๓	มาก
๓. โรงเรียนมีห้องสำหรับรองรับนักเรียนหรือบุคลากรของโรงเรียน	๓.๔๖	๐.๕๘	ปานกลาง
๔. โรงเรียนมีประตูและรั้วที่แข็งแรงเพื่อความปลอดภัยของทรัพย์สินภายในโรงเรียน	๓.๔๒	๑.๐๐	ปานกลาง
๕. อาคารเรียนได้ใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๓๖	๐.๘๖	มาก
๖. โรงเรียนมีต้นไม้ให้ร่มเงาแก่นักเรียนและผู้มาเยือน	๓.๕๐	๑.๐๐	มาก
๗. โรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนที่พอเพียงแก่นักเรียน	๓.๓๗	๐.๕๕	ปานกลาง
๘. โรงเรียนมีสถานที่ออกกำลังกายเล่นกีฬาพอเพียงกับนักเรียน	๓.๓๔	๑.๐๓	ปานกลาง
๙. โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับระบบจราจรภายในโรงเรียนให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย	๓.๔๓	๐.๕๕	ปานกลาง
๑๐. โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับการให้บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด	๓.๒๒	๑.๐๔	ปานกลาง
๑๑. โรงเรียนมีห้องน้ำที่เป็นเอกเทศแยกระหว่างชายและหญิงที่ชัดเจน	๓.๕๓	๐.๘๔	มาก

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

ด้านกายภาพ	n=๑๖๕		ระดับของ ความพึง พอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๑๒. โรงเรียนมีสถานที่จอดรถเป็นเอกเทศปลอดภัยจาก อันตรายจากต้นไม้และการเล่นกีฬาของนักเรียน	๓.๔๓	๐.๕๗	ปานกลาง
๑๓. โรงเรียนมีการป้องกันจุดที่จะทำให้เกิดอันตราย แก่นักเรียน	๓.๕๓	๐.๕๑	มาก
๑๔. โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับแสงสว่าง ในห้องเรียน	๓.๖๓	๐.๘๐	มาก
๑๕. โรงเรียนมีการจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยภายใน โรงเรียนเช่นจัดให้มีที่รองรับขยะหรือเตาเผาขยะอย่าง ถูกต้อง	๓.๒๕	๑.๐๑	ปานกลาง
๑๖. โรงอาหารมีความสะอาดถูกหลักอนามัยและได้รับการ ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	๓.๒๘	๑.๐๒	ปานกลาง
๑๗. โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับความ สะอาดของห้องน้ำห้องส้วมของนักเรียน	๓.๕๑	๐.๕๘	มาก
๑๘. โรงเรียนมีการจัดอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นใน ห้องเรียนเช่นไม้กวาดถังขยะเป็นต้น	๓.๖๓	๐.๕๕	มาก
๑๙. โรงเรียนสนับสนุนให้ห้องเรียนมีการประดับตกแต่ง ให้มีความสวยงามและเหมาะสม	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง
๒๐. โรงอาหารมีโต๊ะรับประทานอาหารและมีอาหาร สะอาดมีอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารพอเพียง	๓.๓๑	๑.๑๒	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๔๗	๐.๖๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่โรงเรียนมีห้องน้ำที่เป็นเอกเทศแยกกระหว่างชายและหญิงที่ชัดเจน ($\bar{X}=๓.๕๓$)โรงเรียนมีการป้องกันจุดที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน ($\bar{X}=๓.๕๓$)โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับแสงสว่างในห้องเรียน($\bar{X}=๓.๖๓$)โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมของนักเรียน($\bar{X}=๓.๕๑$)โรงเรียนมีการจัดอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในห้องเรียนเช่น ไม้กวาดถังขยะเป็นต้น($\bar{X}=๓.๖๓$)โรงเรียนมีสถานที่จอดรถเป็นเอกเทศปลอดภัยจากอันตรายจากต้นไม้และการเล่นกีฬาของนักเรียน ($\bar{X}=๓.๔๓$)โรงเรียนมีการจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยภายในโรงเรียนเช่นจัดให้มีที่รองรับขยะหรือเตาเผาขยะอย่างถูกต้อง ($\bar{X}=๓.๒๕$)โรงอาหารมีความสะอาดถูกหลักอนามัยและได้รับการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=๓.๒๘$)โรงเรียนสนับสนุนให้ห้องเรียนมีการประดับตกแต่งให้มีความสวยงามและเหมาะสม ($\bar{X}=๓.๔๒$)โรงอาหารมีโต๊ะรับประทานอาหารและมีอาหารสะอาดมีอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารพอเพียง($\bar{X}=๓.๓๑$)และข้อที่นักเรียนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแล เกี่ยวกับการให้บริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาด ($\bar{X}=๓.๒๒$)

ตารางที่ ๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ด้านบริหาร	n=๑๖๕		ระดับของความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๒๑. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	๓.๖๑	๑.๐๓	มาก
๒๒. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการทำงานให้กับครูทุกคนในการจัดสภาพแวดล้อม	๓.๖๒	๑.๐๐	มาก
๒๓. ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน กับครูทุกคนในโรงเรียน	๓.๕๑	๑.๐๖	มาก
๒๔. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญกำลังใจให้ครู	๓.๔๑	๑.๐๓	ปานกลาง
๒๕. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือของของบุคลากรภายในโรงเรียน	๓.๕๓	๐.๕๘	มาก
๒๖. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนและครูได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในกิจกรรมของชุมชน	๓.๕๐	๑.๐๓	มาก
๒๗. ผู้บริหารมีการนิเทศกำกับติดตามงานที่ได้มอบหมายให้กับครูอย่างใกล้ชิด	๓.๕๔	๑.๐๘	มาก
๒๘. ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดความรักความสามัคคีความผูกพันต่อโรงเรียน	๓.๕๑	๑.๐๕	มาก
๒๙. ผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนา สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	๓.๔๘	๑.๐๘	ปานกลาง
๓๐. ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆ ที่ให้แก่ครูและนักเรียน	๓.๘๓	๐.๕๔	มาก

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

ด้านบริหาร	n=๑๖๕		ระดับของ ความพึง พอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๓๑. ผู้บริหารมีระบบรักษาความปลอดภัยแก่อาคารเรียนและ อุปกรณ์ภายในโรงเรียน	๓.๕๕	๐.๕๖	มาก
๓๒. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูน ความรู้เพื่อความก้าวหน้า	๓.๖๕	๐.๕๒	มาก
๓๓. ผู้บริหารให้ความเกื้อกูลแก่ครูและบุคลากรของโรงเรียน	๓.๖๕	๐.๘๔	มาก
๓๔. ผู้บริหารให้ความสนใจการจัดระบบการต้อนรับแขกผู้ มาเยือนด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรไมตรี	๓.๕๑	๐.๕๕	มาก
๓๕. ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	๓.๓๕	๑.๐๓	ปานกลาง
๓๖. ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศในการประชุม อย่างเป็นทางการไปตามครรลองของการเป็นประชาธิปไตย	๓.๕๖	๑.๐๔	มาก
๓๗. ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	๓.๖๘	๐.๕๕	มาก
๓๘. ผู้บริหารมีการมอบหมายสั่งการเป็นไปตามสายงาน บังคับบัญชา	๓.๕๑	๐.๕๕	มาก
๓๙. ผู้บริหารยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่ครูที่สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๕๐	๑.๐๘	มาก
๔๐. ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันการวางแผนพัฒนาด้านอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม	๓.๕๐	๑.๐๘	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๕๕	๐.๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = ๓.๕๕$)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการดูแล รักรักษาสิ่งแวดลอมในโรงเรียน($\bar{X} = ๓.๖๑$)ผู้บริหารเป็นผู้นำในการทำงานให้กับครูทุกคนในการจัดสภาพแวดล้อม($\bar{X} = ๓.๖๒$)ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน กับครูทุกคนในโรงเรียน($\bar{X} = ๓.๕๗$)ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนและครูได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในกิจกรรมของชุมชน($\bar{X} = ๓.๕๐$)ผู้บริหารมีการนิเทศกำกับติดตามงาน ที่ได้มอบหมายให้กับครูอย่างใกล้ชิด($\bar{X} = ๓.๕๔$) ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกิจกรรม เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีความผูกพันต่อโรงเรียนและสนับสนุนบุคลากรของโรงเรียนให้มีองค์ความรู้ มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน($\bar{X} = ๓.๕๑$)ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆที่ให้แก่ครูและนักเรียน($\bar{X} = ๓.๔๗$)ผู้บริหารมีระบบรักษาความปลอดภัยแก่อาคารเรียน และอุปกรณ์ภายในโรงเรียน($\bar{X} = ๓.๕๘$)ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ เพื่อความก้าวหน้า ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ผู้บริหารให้ความเกื้อกูลแก่ครูและบุคลากรของโรงเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๕$)ผู้บริหารให้ความสนใจการจัดระบบการต้อนรับแขก ผู้มาเยือนด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรไมตรี($\bar{X} = ๓.๕๑$)ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศในการประชุมอย่างเป็นไปตามครรลองของการเป็นประชาธิปไตย($\bar{X} = ๓.๕๖$)ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดลอมใน โรงเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๘$) ผู้บริหารมีการมอบหมายสั่งการ เป็นไปตามสายงานบังคับบัญชา($\bar{X} = ๓.๕๑$)ผู้บริหารยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่ครูที่สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ($\bar{X} = ๓.๕๐$)ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันการวางแผนพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม($\bar{X} = ๓.๕๐$)ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญกำลังใจให้ครู ($\bar{X} = ๓.๔๑$) ผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม /โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดลอมในโรงเรียน($\bar{X} = ๓.๔๘$)ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดลอมใน โรงเรียน($\bar{X} = ๓.๓๘$)และข้อที่นักเรียนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดลอมในโรงเรียน ($\bar{X} = ๓.๓๘$)

ตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ด้านวิชาการ	n=๑๖๕		ระดับของความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๔๑.ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	๓.๖๘	๐.๕๕	มาก
๔๒.ครูสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๖๕	๐.๘๘	มาก
๔๓.ครูสามารถจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา	๓.๖๓	๐.๕๓	มาก
๔๔.ครูสามารถจัดบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้และสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้เรียน	๓.๕๕	๐.๕๘	มาก
๔๕.ครูแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูดกริยาด้วยความรักและเมตตาต่อเด็ก	๓.๖๓	๐.๕๖	มาก
๔๖.ครูจัดให้มีมุมความรู้มุมแสดงผลงานของนักเรียนในห้องเรียน	๓.๕๓	๑.๐๖	มาก
๔๗.ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและมีโอกาสเรียนรู้มากที่สุด	๓.๖๔	๐.๕๕	มาก
๔๘.ครูมีการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนอย่างเหมาะสม	๓.๕๕	๐.๕๖	มาก
๔๙.ครูให้ความรักเมตตาและเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง	๓.๖๔	๑.๐๐	มาก
๕๐.ครูให้ความดูแลและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด	๓.๖๕	๐.๕๔	มาก

ตารางที่ ๔.๗ (ต่อ)

ด้านวิชาการ	n=๑๖๕		ระดับของ ความพึง พอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
๕๑.ครูให้ความไว้วางใจแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้	๓.๘๒	๐.๘๕	มาก
๕๒.ครูให้กำลังใจเสริมแรงแก่นักเรียนที่สามารถปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย	๓.๗๒	๐.๘๗	มาก
๕๓.ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	๓.๗๓	๐.๕๓	มาก
๕๔.ครูให้ความสนใจนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน	๓.๖๕	๐.๕๑	มาก
๕๕.ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้	๓.๖๕	๐.๕๔	มาก
๕๖.ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการ	๓.๗๔	๐.๕๒	มาก
๕๗.ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการศึกษาหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆทั้งในและนอกโรงเรียน	๓.๖๕	๑.๐๐	มาก
๕๘.ครูจัดเนื้อหาที่เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ทั้งในและ นอกห้องเรียน	๓.๖๕	๐.๘๖	มาก
๕๙.ครูจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนา และรักษาสิ่งแวดล้อม	๓.๗๐	๐.๕๑	มาก
๖๐.ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรัก และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม	๓.๗๔	๐.๕๔	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๖๖	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒๐ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๘$) ครูสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ครูสามารถจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา ($\bar{X} = ๓.๖๓$) ครูสามารถจัดบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้และสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = ๓.๕๕$) ครูแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูดกริยาด้วยความรักและเมตตาต่อเด็ก ($\bar{X} = ๓.๖๓$) ครูจัดให้มีมุมความรู้มุมแสดงผลงานของนักเรียนในห้องเรียน ($\bar{X} = ๓.๕๓$) ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและมีโอกาสเรียนรู้มากที่สุด ($\bar{X} = ๓.๖๔$) ครูมีการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = ๓.๕๕$) ครูให้ความรักเมตตาและเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = ๓.๖๔$) ครูให้ความดูแลและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ครูให้ความไว้วางใจแก่นักเรียนในการทำ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๓.๘๒$) ครูให้กำลังใจเสริมแรงแก่นักเรียนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย ($\bar{X} = ๓.๗๒$) ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = ๓.๗๓$) ครูให้ความสนใจนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการ ($\bar{X} = ๓.๗๔$) ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ครูจัดเนื้อหาที่เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ครูจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีการพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๓.๗๐$) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = ๓.๗๔$) และข้อที่นักเรียนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูจัดให้มีมุมความรู้มุมแสดงผลงาน ของนักเรียนในห้องเรียน ($\bar{X} = ๓.๕๓$)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ชาย		หญิง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านกายภาพ	๓.๕๕	๐.๖๘	๓.๓๘	๐.๖๐	๒.๐๕	๐.๐๓๗*
๒. ด้านบริหาร	๓.๖๕	๐.๗๑	๓.๔๘	๐.๗๖	๑.๔๗	๐.๑๔๒
๓. ด้านวิชาการ	๓.๗๕	๐.๖๓	๓.๕๘	๐.๗๒	๑.๕๕	๐.๐๕๒
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๖๘	๐.๖๒	๓.๔๘	๐.๖๕	๑.๕๖	๐.๐๕๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศโดยภาพรวม พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมด้านกายภาพแตกต่างกัน โดยนักเรียนชายมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนหญิง

๔.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ และ
ชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance:
ANOVA)

ตารางที่ ๔.๕ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ
สภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัด
ปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way
Analysis of Variance: ANOVA)

ความพึงพอใจของนักเรียน	แหล่งข้อมูล	SS	DF	MS	F	P
๑. ด้านกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๑	๒	๒.๑๐	๕.๓๓	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๕.๕๖	๑๖๖	๐.๓๙		
	รวม	๖๙.๗๒	๑๖๘			
๒. ด้านบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๙	๒	๓.๓๙	๗.๓๓	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๘๕.๘๓	๑๖๖	๐.๕๑		
	รวม	๘๙.๔๒	๑๖๘			
๓. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๔	๒	๒.๐๒	๔.๓๒	๐.๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๗๗.๗๒	๑๖๖	๐.๔๖		
	รวม	๘๑.๗๖	๑๖๘			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๐๕	๒	๒.๕๒	๖.๓๖	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๕.๗๕	๑๖๖	๐.๓๙		
	รวม	๗๐.๘๐	๑๖๘			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ
จัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง
จังหวัดปราจีนบุรี ตามความพึงพอใจของนักเรียน จำแนกตามอายุ พบว่านักเรียนที่มี อายุต่างกัน มี
ความพึงพอใจในการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ตามวิธี LSD (Least significance difference)

อายุ		๑๔ – ๑๕ ปี	๑๖ – ๑๗ ปี	๑๘ – ๑๙ ปี
	$\bar{X}$	๓.๕๒	๓.๓๔	๓.๗๗
๑๔ – ๑๕ ปี	๓.๕๒	-	๐.๑๗	๐.๒๔
๑๖ – ๑๗ ปี	๓.๓๔	-	-	๐.๔๒*
๑๘ – ๑๙ ปี	๓.๗๗	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ตามความพึงพอใจของนักเรียน ด้านกายภาพ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑ คู่ ได้แก่ นักเรียนที่มี อายุ ๑๖ – ๑๗ ปี มีความพึงพอใจน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๘ – ๑๙ ปี จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร จำแนกตาม อายุ โดยภาพรวม ตามวิธี LSD (Least significance difference)

อายุ		๑๔ – ๑๕ ปี	๑๖ – ๑๗ ปี	๑๘ – ๑๙ ปี
	$\bar{X}$	๓.๗๐	๓.๓๗	๓.๕๐
๑๔ – ๑๕ ปี	๓.๗๐	-	๐.๓๒	๐.๒๐
๑๖ – ๑๗ ปี	๓.๓๗	-	-	๐.๕๒*
๑๘ – ๑๙ ปี	๓.๕๐	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีน ตามความพึงพอใจของนักเรียน ด้านบริหาร จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ได้แก่ นักเรียนที่มี อายุ ๑๖ – ๑๗ ปี มีความพึงพอใจน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๔ – ๑๕ ปี จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ตามวิธี LSD (Least significance difference)

อายุ		๑๔ – ๑๕ ปี	๑๖ – ๑๗ ปี	๑๘ – ๑๙ ปี
	$\bar{X}$	๓.๖๘	๓.๕๖	๓.๕๘
๑๔ – ๑๕ ปี	๓.๖๘	-	๐.๑๒	๐.๒๕
๑๖ – ๑๗ ปี	๓.๕๖	-	-	๐.๔๒*
๑๘ – ๑๙ ปี	๓.๕๘	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการ ตามความความพึงพอใจของนักเรียน จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนอายุต่างกันระหว่าง ๑๖ – ๑๗ ปี กับ ๑๘ – ๑๙ ปี มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนอายุระหว่าง ๑๘ – ๑๙ ปี มีความพึงพอใจมากกว่า นักเรียนนักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๑๖ – ๑๗ ปี

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม ชั้นเรียน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๗๒ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๖ คน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)

ความพึงพอใจของนักเรียน	แหล่งข้อมูล	SS	DF	MS	F	P
๑. ด้านกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๘๓	๒	๒.๔๑	๖.๑๘	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๕๓	๑๖๖	๐.๓๙		
	รวม	๖๙.๓๖	๑๖๘	๔.๑๘		
๒. ด้านบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๘.๓๖	๒	๐.๕๑	๘.๖๐	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๖๕	๑๖๖	๐.๕๑		
	รวม	๙๓.๐๑	๑๖๘	๐.๕๑		
๓. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๙	๒	๒.๗๔	๕.๙๖	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๗๖.๒๗	๑๖๖	๐.๔๖		
	รวม	๘๑.๗๖	๑๖๘	๐.๔๖		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๖.๖๘	๒	๓.๓๔	๘.๐๓	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๕๕	๑๖๖	๐.๓๙		
	รวม	๗๑.๒๓	๑๖๘	๐.๓๙		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านกายภาพ ด้านบริหารและด้านวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านกายภาพ จำแนกตาม ชั้นเรียน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๗๒ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๖ คน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)

ชั้นเรียน		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
	$\bar{X}$	๓.๕๓	๓.๒๒	๓.๖๓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓.๕๓	-	๐.๓๑*	๐.๐๕
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๓.๒๒	-	-	๐.๔๑*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๓.๖๓	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ตามความพึงพอใจของนักเรียน ด้านกายภาพ จำแนกตามชั้นเรียน เป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีชั้นเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑ คู่ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีความพึงพอใจมากกว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบริหาร จำแนกตาม ชั้นเรียน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๗๒ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๖ คน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)

ชั้นเรียน		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
	$\bar{X}$	๓.๖๖	๓.๒๑	๓.๗๗
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓.๖๖	-	๐.๔๔	๐.๑๑*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๓.๒๑	-	-	๐.๕๕*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๓.๗๗	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ตามความพึงพอใจของนักเรียน ด้านบริหาร จำแนกตามชั้นเรียน เป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีชั้นเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑ คู่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีความพึงพอใจมากกว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ด้านวิชาการ จำแนกตาม ชั้นเรียน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๗๒ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๖ คน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA)

ชั้นเรียน		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
	$\bar{X}$	๓.๗๕	๓.๓๕	๓.๘๒
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓.๗๕	-	๐.๓๖	๐.๐๖
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๓.๓๕	-	-	๐.๔๓*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๓.๘๒	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ตามความพึงพอใจของนักเรียน ด้านวิชาการ จำแนกตาม ชั้นเรียน เป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีชั้นเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑ คู่ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีความพึงพอใจมากกว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔- ๖ จำนวน ๑๖๕ คน ได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: F-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๑๖๕ คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๐ เป็นชาย จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๐

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ ๑๖ – ๑๗ ปีจำนวน ๘๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๐ รองลงมาได้แก่อายุ ๑๔ – ๑๕ ปี จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๐ และอายุ ๑๘ – ๑๙ ปี จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๐ ตามลำดับ

ระดับชั้นเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๐ รองลงมาได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๐ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๐ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิชาการและด้านการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านกายภาพตามลำดับ

๕.๑.๓ เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ และชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนที่มี อายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. จำแนกตามชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นดังสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ได้ข้อสรุป ที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิชาการ และด้านการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านกายภาพ ตามลำดับซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิญญู ผสมทรัพย์** ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมผลการวิจัย พบว่า ๑).ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมกรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรีจำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริหารและด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก ๒).ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมกรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรีจำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ๓).ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมกรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรีจำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและความคิดเห็นของนักเรียนเพศหญิง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ๔).ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมกรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรีจำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๕).ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัตหีบวิทยาคมกรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรีจำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกายภาพด้านการบริหารและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยความพึงพอใจของนักเรียนเพศชายที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพมากกว่านักเรียนเพศหญิงส่วนด้านการบริหารด้านวิชาการ นักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชายสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อำนวยการ รุ่งโรจน์** ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” ผลการวิจัย พบว่า ๑).ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านกายภาพ ๒). ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุกหวาดจวนอุปถัมภ์” ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเครือข่าย ไม่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและในรายด้าน ๓). ข้อเสนอแนะในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุกหวาดจวนอุปถัมภ์” ได้แก่ ควรวางแผนและจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารงานและจัดการร่วมกัน ควรสร้างวินัย ส่งเสริมความคิด ความรู้สึกโดยสำนึกถึงหลักมนุษยธรรม ควรเน้นความพึงพอใจมากกว่าการใช้คำสั่ง ควบคุมหรือกฎเกณฑ์โดยยึดหยุ่นได้โดยสถานการณ์ ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนให้มากขึ้น ควรสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม ควรมีความประชาสัมพันธ์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิชาติกร มะลิรักษ์** ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑ และเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดย จำแนกตามเพศ คณะแผนกเฉลี่ยสะสม ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑ จำนวน ๑,๓๔๑ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า ๑). นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน และด้านกายภาพ ๒). นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓). นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔). นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๕). นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุชาติ วงศ์ยงศิลป์** ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน ๕ ด้าน คือ ๑). ด้านการเรียนการสอนด้าน

๒).บริหาร ๓).ด้านสังคมในสถานศึกษา ๔).ด้านอาคารสถานที่ และ ๕).ด้านการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ๒.ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒ เป็นรายด้านพบว่าความพึงพอใจในด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยรวมครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมสถานศึกษามากกว่า ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่(๑).นักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมากกว่า นักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่(๔). ครูและนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมากกว่า ครูและนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ผิวงาม ได้ศึกษาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปผลการวิจัย พบว่า ๑).การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเพื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน ได้แก่ ๑)การกำหนดนโยบาย ๒)ด้านสิ่งแวดล้อมการวางแผนดำเนินงานสิ่งแวดล้อม และ๓)การดำเนินและการปฏิบัติการ และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบและการปฏิบัติงานแก้ไข และการทบทวนการจัดการ(๒).แนวทางการพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดทำแผนนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร โดยคำนึงของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สำหรับการวางแผนดำเนินงานสิ่งแวดล้อม ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ควรมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนให้ชัดเจน ด้านดำเนินการและการปฏิบัติการ ควรมีการให้ความรู้กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ISO ๑๔๐๐๑ ควรมีการหาคกิจกรรมที่ยืดหยุ่นได้ตามสภาพปัจจุบันปัญหา และควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ด้านการตรวจสอบและการปฏิบัติงานแก้ไข ควรมีการกำหนดดัชนี/ตัวชี้วัดความสำเร็จของกระบวนการและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมควรมีการกำหนดวางแผนในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการกำหนดแก้ไขอย่างชัดเจน และด้านการทบทวนการจัดการ ควรมีการจดบันทึกการเปลี่ยนแปลงในการทบทวน การจัดการควรมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหาและนำมาทบทวนการจัดการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยจัดทำเป็นปฏิทินการปฏิบัติงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายสมนึก สุระกุล ได้

ศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต ๓ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต ๓ จำนวน ๑ ด้าน จำแนกตาม เพศ และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต ๓ จำนวน ๓๑๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑).การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต ๓ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ๒).เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต ๓ จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาทรี แก้วมา ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนครผลการวิจัย พบว่า ๑).ฝ่ายบริหารโดยส่วนรวมฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดกลางและฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมเป็นรายด้านทั้ง ๑๐ ด้านอยู่ในระดับปานกลางแต่ฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาโดยภาพรวมและ ๕ ด้านอยู่ในระดับมากและมีปัญหาเฉพาะด้านการบริหารบริเวณโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ๒).ฝ่ายบริหารในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกันแต่มีปัญหาอีก ๒ ด้าน ที่เหลือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยฝ่ายบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านการบริหารอาคาร โรงฝึกงานและด้านการบริหารอาคารหอประชุมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านการบริหารอาคารหอประชุมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สอดคล้องกับ ภาณุมาศ กิติศรีวรพันธุ์ ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินการจัดกิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนมผลการวิจัย พบว่า ๑). ครู-อาจารย์โดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้านกิจกรรมรณรงค์และรักษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้าน

การบริหารงานสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ด้านสภาพแวดล้อม (๒).ครูผู้รับผิดชอบงานสภาพแวดล้อมมีระดับการดำเนินการจัดกิจกรรมรักษา สภาพแวดล้อมโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง ๕ ด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓. ครู-อาจารย์ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีระดับการดำเนินการโดยรวมและเป็น รายด้าน ๔ ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕ โดยครู-อาจารย์ใน โรงเรียน ขนาดใหญ่มีระดับการดำเนินการมากกว่าครู-อาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลางและครู – อาจารย์ใน โรงเรียนขนาดเล็กและครู – อาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลางมีระดับการดำเนินการมากกว่าครู- อาจารย์ในโรงเรียนขนาดเล็กครู-อาจารย์ในโรงเรียนขนาดต่างกันแต่มีการดำเนินการด้านความ ร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนด้านสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพอร์สัน (Person) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการของวิทยาลัยในรัฐคาโรไลนาเหนือโดยกลุ่มตัวอย่างใน การศึกษาคือผู้บริหารคณะครูในวิทยาลัยและเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆในวิทยาลัยโดยผู้ที่ตอบกลับจะ ถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษพบว่าการบริหารอย่างมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการและจากแบบสอบถามความคิดเห็นใน ด้านต่างๆพบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับความพอใจที่ได้รับจากการจัดการซึ่งมี๒๗ปีจจัยและ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจำนวน ๑๐ ปีจจัยเป็นปีจจัยที่ลูกจ้างต้องการให้เกิด ในวิทยาลัยและยังพบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบันไม่มีผลต่อการยอมรับผลของการ จัดการและถึงแม้ว่าการบริหารในวิทยาลัยไม่สามารถที่จะให้ลูกจ้างในวิทยาลัยดำเนินการ ได้ ทั้งหมดผู้บริหารก็ควรจะให้การสนับสนุนให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการสร้าง ประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้เป็นไปได้ตามเป้าหมายควรมีการนำความรู้และความชำนาญของ คณะครูและบุคลากรในวิทยาลัยควรนำมาผสมผสานให้ควบคู่กับการจัดการอย่างชาญฉลาดของ ผู้บริหารซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมในวิทยาลัย

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นเรียน ได้ดังนี้

๑) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนมีความ คิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวม นักเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่า นักเรียนมี ความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งขัดแย้งผลการวิจัยของวิชญ์ ผสมทรัพย์ พบว่า ความพึงพอใจของ

นักเรียนที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสัตหีบวิทยาคมกรมสามัญศึกษาอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพด้านการบริหารและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยความพึงพอใจของนักเรียนเพศชายที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพมากกว่านักเรียนเพศหญิง ส่วนด้านการบริหารด้านวิชาการนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย

๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อระดับความพึงพอใจจำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

๓) ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักเรียนต่อระดับความพึงพอใจจำแนกตามชั้นเรียน พบว่า โดยรวม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ประจักษ์ โพธิ์วัด พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ และผู้ปกครอง นักเรียนต่อการบริหาร โรงเรียนตะคร้อพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านกายภาพ ควรปรับปรุงอาคารที่มีอยู่และบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการใช้ประโยชน์และการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากที่สุด

๒. ด้านบริหาร ควรจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบแต่ละแผนกดูแลกิจการ บริหารโรงเรียนให้ชัดเจน โดยมีการประเมินติดตามผลเพื่อให้ผู้บริหารได้แนวทางพัฒนาโรงเรียนต่อไป

๓. ด้านวิชาการ ควรพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อ การนิเทศ การจัดกิจกรรมและการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตลอดถึงการวางแผนพัฒนาครู

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้าน ภายนอก เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน
๒. ควรศึกษา พัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพต่อครู นักเรียน และชุมชน
๓. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็น ศูนย์กลางในโรงเรียน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ข้อมูลทฤษฎีภูมิ

(๑) หนังสือ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคตตามแนวหลักสูตร
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๓๓”. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์พัฒนาหนังสือการศาสนา ๒๕๓๓, หน้า ๑๔.

กระทรวงศึกษาธิการ. ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
๒๕๔๔.

_____ . การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๕.

_____ . คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๘.

_____ . คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๒.

กิตติมา ปริดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์,
๒๕๓๒.

เกษม จันทร์แก้ว. สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน, ๒๕๔๕.

จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บิ๊คพอยท์
, ๒๕๔๕.

ชัยสุทธิ เกลิมมีประเสริฐ. ความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการงบประมาณแบบ
มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๔๖.

ณรงค์ สัจพันโรจน์. การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทการ
พิมพ์, ๒๕๔๓.

ธเนศ จำเกิด. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. นครปฐม: หน่วยศึกษานิเทศก์.
กรมสามัญศึกษา, ๒๕๔๑.

นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, ๒๕๓๕.

บุญช่วย จินดาประพันธ์. การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๖.

บุญเสริม พูลสงวน. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพมหานคร: นำทางการพิมพ์, ๒๕๓๐.

ปรัชญา เวสารัชช. หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๕.

พ. โทธิทัตพะ. มาตรฐานบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนกันเอะ. มิตรครู, ๒๕๓๓.

พันธ์ วิหคโต. "กระบวนการเรียนรู้." วารสารวิชาการ. ๗ กรกฎาคม - กันยายน, ๒๕๔๗.

ไพรัช ตระการศิรินนท์. งบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร: ธนุขพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๔.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์ จำกัด, ๒๕๔๕.

วิจิตร ศรีสอาน. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในเอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงเรียนและชุมชน หน่วยงานที่๑๑นทบุรี.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๕.

วิชัย แหวนเพชร. เทคนิคและวิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, ๒๕๓๗.

ศุภชัย ยาวะประภาส. การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย. กรุงเทพมหานคร : จุดทอง, ๒๕๔๖.

สนอง เครือมาก. คู่มือครูใหญ่. กรุงเทพมหานคร : สยามศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๒.

สมคิด พรหมชัยและคณะ. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๔.

สมพร สุทัศนีย์. การประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.

สมิทธิ์ สระอุบล. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.

สวัสดี สายประสิทธิ์. คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ. กรุงเทพมหานคร: มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต, ๒๕๓๑.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๔๘.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค ๒๕๔๕.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มี

ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. กรุงเทพมหานคร:

คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓.

สำนักงานนโยบายและแผน. การสำรวจความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัย

ศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๔๖.

สุธิดา ดุลยะเสถียร. โกศล วงศ์สวรรค์ และสถิต วงศ์สวรรค์. มลพิษสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์รวมสาสน์, ๒๕๔๔.

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบ

มีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.

เสงี่ยม จันทรมงคล. การจัดโรงเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม. การจัดสภาพแวดล้อมใน

โรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: เอสที ทอยส์, ม.ป.ป. (CD-ROM).

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน.

หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. รายงานการวิจัย. การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษา

ศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเทคโนโลยีทาง
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, ๒๕๓๓.

อัจฉรา โพธิยานนท์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เทคนิคพรีนติ้ง, ๒๕๓๕.

อภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์,

๒๕๓๗.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

อุทัย หิรัญโต. หลักการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๑.

อุทัยพรรณ สุดใจ. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่ง

ประเทศไทย จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. การบริหาร ทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๓๘.

(๒) Internet

การประเมิน โครงการพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมสิริ

วันวารี ๓ ฉะเชิงเทรา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thaiedresearch.org/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

ชญญาวดี เหล่าพานิชย์, "ชีวิตและวิวัฒนาการ: การปรับตัวและการเกิดสปีชีส์ใหม่,"[ออนไลน์]

แหล่งที่มา <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/life/index.html>, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

ชินภัทร สุวรรณวงศ์, การนิเทศการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://gotoknow.org/blog/steenapat/>, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

ประสิทธิ์ นีรติศยกุล. สิ่งแวดล้อมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.opac๑.clib.psu.ac.th/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.๒๕๔๒.สิ่งแวดล้อม.[ออนไลน์].แหล่งที่มา <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๗สิ่งแวดล้อม.[ออนไลน์].

แหล่งที่มา <http://www.kodmhai.com/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่ม ๒๑ พ.ศ.๒๕๓๕ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ,

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.kanchanapisek.or.th/>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

สารานุกรมเสรี "การศึกษา." <http://th.wikipedia.org>. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.moe.go.th/eroc/home10.htm. [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

สุภาภย์ อินทองคง,"การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต: กรณีการออม เศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชี

ครัวเรือน,[ออนไลน์]. แหล่งที่มา " www.thaingo.org/writer/view.php?id, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี.การสุขภาพิบาลโรงเรียน.[ออนไลน์].แหล่งที่มา <http://www.spo.moph.go.th/dsan/Isan/d3.htm>, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔].

ห้องสมุด. วิกีพีเดีย. สารานุกรมเสรี. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: Th.wikipedia.org/wiki/, [๒๐ ธันวาคม

๒๕๕๔].

(๓) วิทยานิพนธ์

จงกล เทิดประสิทธิ์กุล. “ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนของนักศึกษาโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค).”งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒.

เจริญชัย งานไว. “การศึกษาการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น”วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘.

ชาติรี แก้วมา. “การศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร” ปริญญานิพนธ์กศ.ม.สาขาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

ชิริณี เชนจินดา. “ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์จำกัดกากอุตสาหกรรม แขวงสามค่าเขตบางขุนเทียนจังหวัดกรุงเทพมหานคร”วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๕.

นิธิตมา คงสวัสดิ์. “ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๔๔.

นงลักษณ์ วานิช. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียนพณิชการพลาญชัยร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหา มหาสารคาม, ๒๕๔๕.

นัฐญาพร คุชดี. “การศึกษาสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว.”งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.

ภานุมาศ กิติศรีวรพันธุ์. การดำเนินการจัดกิจกรรมรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา. จังหวัดนครพนม: ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

มณี โปธิเสน, ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย “วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต” บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓.

รติกร ช่อลำไย. “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต” สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

วิลาสินี สิงหศิริ, การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาใน ส่วนกลาง, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๓๗), บทคัดย่อ.

วิษณุ ผสมทรัพย์. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสตรีหีบวิทยาคม.งานนิพนธ์ กศ.ม สาขาการบริหารการศึกษา .บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖.

ศุภาพร ผิวงาม.การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา .บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.

อำนวยการ เลิศรุ่งโรจน์.ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนบางมดวิทยา“สีสุกหาวาดจวนอุปถัมภ์” สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.

(๔) ภาษาอังกฤษ

Astin, Alexander W. "The Methodology of Research on College Impact,Part II.Sociology of Education. 43 1968.

Best and Jame V. Kahn. Research in Education. (7 th ed). Boston : Allyn and Bacon. 1993.

Brook, L.G. The Modern University. London: Andre Deutsch, 1965.

Cronbach Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. (New York : Harper and Row,1974.

French, Wendell. The Personnel Management Process: Human Resource Administration.
Boston: Houghton Mifflin, 1964.

Good, C.V. Dictionary of Education. New York: (McGraw-Hill 1973), p. 283.

Harold, W. "Personality change in college student." In College and Character. New York : Nevit
Standford, 1964.

Holland, B.T. Study personnels administrativeservices provides by state agencies for community
college." Dissemination Abstracts International. 32 April ,1972.

Maslow, Abraham H. Motivation and Personality. 2nd ed. New York : Harper & RowPublishers
Inc, 1970.

Morse, N.C. Satisfaction in the White Color Job. Michigan: University Press ,1955.

Pace, C.R. and Stern,G.G. "An approach to the measurement of psychological characteristics of
college environment." Journal of Education Psychology. 49, 1965.

Vroom, W.H. (Working and Motivation) New York: John Wiley and Sons, 1964.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. ผศ.ดร. สมศักดิ์ บุญปู่
๒. ผศ.ดร. สมชัย ศรีนอก
๓. ผศ. สมหมาย คูยอรัมย์
๔. ผศ.ดร. เรืองชัย หมั่นชนะ
๕. ดร. นิเวศ วงศ์สุวรรณ

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๒๑๔

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุทธาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร. / ๐๘๕-๐๖๘-๘๔๕๓๗, ๐๘๗-๕๑๗-๖๑๕๒

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุลสนนนำพา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๒๑๕

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุทธาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร. / ๐๘๕-๐๖๘-๘๔๕๓๗, ๐๘๗-๕๑๗-๖๑๕๒

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชิตใจชื่น

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุล สนนำพา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๒๑๕

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร. / ๐๘๕-๐๖๘-๘๔๕๓๓, ๐๘๓-๕๑๓-๖๑๕๒

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีรัศมิ์ราษฎร์บำรุง

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุลสนนนำพา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๒๑๔

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุทธาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร. / ๐๘๕-๐๖๘-๘๔๕๓๓, ๐๘๓-๕๑๓-๖๑๕๒

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มแก้ววิทยา

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุลสนนนำพา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ ๔ - ๖
๒. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี”

๓. แบบสอบถามฉบับนี้ มี ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ สถานะภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่นักเรียนต้องการให้ปรับปรุงตามความคาดหวัง

จึงขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด

ขอเจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

พระมหาขุนทอง อุดควโร

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง

สถานภาพของนักเรียน

<p>๑. เพศ</p> <p>☐ ชาย   ☐ หญิง</p>
<p>๒. อายุ</p> <p>☐ ๑๔ - ๑๕ ปี</p> <p>☐ ๑๖ - ๑๗ ปี</p> <p>☐ ๑๘ - ๑๙ ปี</p>
<p>๓. ชั้นเรียน</p> <p>☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔</p> <p>☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕</p> <p>☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖</p>

ตอนที่ ๒ ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องระดับการปฏิบัติตามความเป็นจริง

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
	๑. ด้านกายภาพ					
๑	โรงเรียนมีสวนหย่อมที่ร่มรื่นสวยงาม					
๒	โรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนอย่างเหมาะสม					
๓	โรงเรียนมีห้องสำหรับรองรับนักเรียนหรือบุคลากร ของโรงเรียน					
๔	โรงเรียนมีประตูและรั้วที่แข็งแรงเพื่อความปลอดภัยของทรัพย์สิน ภายในโรงเรียน					
๕	อาคารเรียนได้ใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
๖	โรงเรียนมีต้นไม้ให้ร่มเงาแก่นักเรียนและผู้มาเยือน					
๗	โรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนที่พอเพียงแก่นักเรียน					
๘	โรงเรียนมีสถานที่ออกกำลังกายเล่นกีฬาพอเพียงกับนักเรียน					
๙	โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับระบบจราจรภายใน โรงเรียนให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
๑๐	โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับการให้บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด					

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑๑	โรงเรียนมีห้องน้ำที่เป็นเอกเทศแยกระหว่างชายและหญิงที่ชัดเจน					
๑๒	โรงเรียนมีสถานที่จอดรถเป็นเอกเทศปลอดภัยจากอันตรายจาก ต้นไม้และการเล่นกีฬาของนักเรียน					
๑๓	โรงเรียนมีการป้องกันจุดที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน					
๑๔	โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับแสงสว่างใน ห้องเรียน					
๑๕	โรงเรียนมีการจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยภายในโรงเรียนเช่น จัดให้มีที่รองรับขยะหรือเตาเผาขยะอย่างถูกต้อง					
๑๖	โรงอาหารมีความสะอาดถูกหลักอนามัยและได้รับการตรวจสอบ อย่างสม่ำเสมอ					
๑๗	โรงเรียนให้ความสนใจติดตามดูแลเกี่ยวกับความสะอาดของ ห้องน้ำห้องส้วมของนักเรียน					
๑๘	โรงเรียนมีการจัดอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในห้องเรียนเช่นไม้ กวาดล้างขยะเป็นต้น					
๑๙	โรงเรียนสนับสนุนให้ห้องเรียนมีการประดับตกแต่งให้มีความ สวยงามและเหมาะสม					
๒๐	โรงอาหารมีโต๊ะรับประทานอาหารและมีอาหารสะอาดมีอุปกรณ์ สำหรับรับประทานอาหารพอเพียง					

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒. ด้านบริหาร						
๒๑	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน					
๒๒	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการทำงานให้กับครูทุกคนในการจัดสภาพแวดล้อม					
๒๓	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานกับครูทุกคนในโรงเรียน					
๒๔	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญกำลังใจให้ครู					
๒๕	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือของของบุคลากรภายในโรงเรียน					
๒๖	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนและครูได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในกิจกรรมของชุมชน					
๒๗	ผู้บริหารมีการนิเทศกำกับติดตามงานที่ได้มอบหมายให้กับครูอย่างใกล้ชิด					
๒๘	ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดความรักความสามัคคีความผูกพันต่อโรงเรียน					
๒๙	ผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน					
๓๐	ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆที่ให้แก่ครูและนักเรียน					

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓๑	ผู้บริหารมีระบบรักษาความปลอดภัยแก่อาคารเรียน และอุปกรณ์ภายในโรงเรียน					
๓๒	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ เพื่อความก้าวหน้า					
๓๓	ผู้บริหารให้ความสำคัญดูแลแก่ครูและบุคลากรของโรงเรียน					
๓๔	ผู้บริหารให้ความสนใจการจัดระบบการต้อนรับแขกผู้มา เยือนด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรไมตรี					
๓๕	ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน					
๓๖	ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศในการประชุมอย่างเป็นไป ตามครรลองของการเป็นประชาธิปไตย					
๓๗	ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน					
๓๘	ผู้บริหารมีการมอบหมายสั่งการเป็นไปตามสายงานบังคับ บัญชา					
๓๙	ผู้บริหารยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่ครูที่สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๔๐	ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันการวางแผนพัฒนาด้านอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม					

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ด้านวิชาการ						
๔๑	ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน					
๔๒	ครูสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
๔๓	ครูสามารถจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา					
๔๔	ครูสามารถจัดบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้และสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้เรียน					
๔๕	ครูแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูดกริยาด้วยความรักและเมตตาต่อเด็ก					
๔๖	ครูจัดให้มีมุมความรู้มุมแสดงผลงานของนักเรียนในห้องเรียน					
๔๗	ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและมีโอกาสเรียนรู้มากที่สุด					
๔๘	ครูมีการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนอย่างเหมาะสม					
๔๙	ครูให้ความรักเมตตาและเอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
๕๐	ครูให้ความดูแลและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด					

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๕๑	ครูให้ความไว้วางใจแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้					
๕๒	ครูให้กำลังใจเสริมแรงแก่นักเรียนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการ เรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย					
๕๓	ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย วิธีการที่หลากหลาย					
๕๔	ครูให้ความสนใจนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน					
๕๕	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจาก การเรียนรู้					
๕๖	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียนรู้และพัฒนาการ					
๕๗	ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ต่างๆทั้งในและนอกโรงเรียน					
๕๘	ครูจัดเนื้อหาที่เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน					
๕๙	ครูจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาและรักษา สิ่งแวดล้อม					
๖๐	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักและเห็น คุณค่าของศิลปวัฒนธรรม					

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๑-๖๒๘-๕๖๖๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๒๕ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ บุญปุ

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุล สนนำพาพรห้สประจำตัวนิติ ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ดังนั้นทางโครงการ
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์
 จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปุ)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๑-๖๒๘-๕๖๖๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๒๕ ..... วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุล สนนำพารหัสประจำตัวนิติ ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปุ)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษากิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๑-๖๒๘-๕๖๖๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๒๕ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผศ. สมหมาย ดุยอัครมย์

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อคฺควโร นามสกุล สนนำพารหัสประจำตัวนิติ ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษากิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๐๓๕

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. / Fax. ๐-๒-๔๓๓-๖๕๕๕, ๐๘-๑๘๓๘-๒๔๑๖

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร. นิเวศ วงศ์สุวรรณ

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อุกุควโร นามสกุล สนนำพารหัสประจำตัวนิติศ ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕
 นิติศปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ดังนั้นทางโครงการ
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์
 จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู้)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๐๗๕

คณะครูศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุทธาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร. / Fax. ๐-๒-๔๓๓-๖๕๕๘, ๐๘-๑๘๓๘-๒๔๑๖

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรียงชัย หมั่นชนะ

ด้วย พระมหาขุนทอง ฉายา อุกุวโร นามสกุล สนนำพา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๑๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปุ)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ** : พระมหาขุนทอง อคฺควโร (สนนํ้าพา)
- เกิด** : วันอาทิตย์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๒๖
- ภูมิลำเนาเดิม** : เลขที่ ๔๓/๑ หมู่ ๖ ต.โยธะกา อ.บางน้ำเปรี้ยว จ. ฉะเชิงเทรา
- อุปสมบท** : วันเสาร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘
- สังกัด** : วัดบางแตน ต.บางแตน อ.บ้านสร้าง จ.ปราจีนบุรี
- การศึกษา** : นักธรรมชั้นเอก, เปรียญธรรม ๓ ประโยค
พุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ห้องเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร
- หน้าที่การงาน** : เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านสร้าง
ครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดบางแตน และแผนกบาลี
กรรมการบริหารงานฝ่ายบุคคล ICT ชุมชนวัดบางแตน
- เข้าศึกษา** : ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓
- สำเร็จการศึกษา** : ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน** : วัดบางแตน เลขที่ ๕๔ หมู่ ๒ อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ๒๕๑๕๐
มือถือ ๐๙-๒๔๖๔-๕๕๐๔